

מוחין

פרקים על הגדלת המוח

מדרך ל-שלמות ולמעלה ממנה.

על ידי: הפצת דעת

יתבארו גם הנושאים הבאים:

גדלות המוח, כח, חוזק לב, שמחה וחיוכים, ענוה, שלום, במחוק עצמו, הנהגה, קירוב, רחמנות, צדקה וחסד, תחית המתים, קברות צדיקים, מטרת הבריאה, התקשרות לצדיקים, פרנסה, בנים, פקדת עקרית, רפואה, שמירת הברית ועוד

ליקוטים מספרי רבי נחמן מברסלב זיע"א.

גם ביאורים והרחבה (על דרך האפשר) על פי משנתו.

יוצא לאור בס"ד על-ידי

לב חדש

ישיבת "מלא כל הארץ כבודו", ספרי רבי נחמן, ביקורי בית, ניידת הפצות, רעיונות משמחות לארועים, כל המדבקות, מגנטים, מוצרי נח, דיסקים ועוד.

04-682-71-28 057-31-677-67

Na-nach.net

תוכן:

1. דע את כוחך
2. תורה ק"ו
3. דוגמאות ועצות להגדלת המוח
4. רוצה להחיות מתים?
5. קברי צדיקים
6. רוצה לתת צדקה לעשירים?
7. רוצה לרפא חולים?
8. להנצל ממעשים לא טובים
9. להנצל מהרהורים לא טובים
10. שלמות הדעת
11. שלום
12. שמחת ההפצה
13. ישובו של עולם
14. מעל המוחין!
15. רפש וטיט
16. הפצה – קיבוץ ראש השנה
17. תלמידי היקר

דע את כוחך

רבי נתן תלמידו המובהק של רבי נחמן כותב בספר ליקוטי הלכות:

"בכל אחד מישראל יש גשמה יקרה, שיש לה כח גדול לעמוד בנגד היצר-הרע! כי אם לא היתה לו הכח, לא היתה הקדוש-פרוך-הוא נותן לו יצר-הרע כזה, ("אין הקב"ה פא בטרונאי עם פרויטיו" וכמו שאמר רבנו ז"ל: אין מי שיהיה לו מניעות שלא יוכל לעמוד בהם. וכמו שכתוב: "ואלך תשיקרו ואתה תמשל בו" - אם הרעה תתגבר עליו.) על כן צריכין לדעת ולהאמין, שבנדאי כל אחד ואחד מישראל, אפלו ה"פחות שבפחותים", הוא בעל כח גדול לעמוד בנגד היצר-הרע שלו. והמעשים הלא טובים שאדם נלכד בהם, זה רק מחמת שטות, שאינו יודע מבחו.

איך קורה שמתגברת תאוה?

"עקר תאנות נאוף המתגברת אפילו כשיודע שעלול להפסיד את שאיפותיו - הרוחניות ואפילו הגשמיות - דבר זה נמשך רק מ"מוחין דקטנות".

פי הבעל-דבר (יצר-הרע) מתגבר עליו, עד שמפילו לבחינת מוחין דקטנות, דהינו, משכנעו בכל מיני שכנועים כוזבים עד שנקטן מוחו ונחלש דעתו, ומגיע למצב שאינו יודע מבחו, ונדמה לו (יצר הרע נקרא "מדמה", כגון שמדמה לו-) שאי אפשר לו לעמוד בנגד תאוה זאת"

אפילו שעל פי האמת שבתוכו, לא היה רוצה להפסיד בגלל הניאוף, אך הוא כל-כך מרגיש חלש מול התאוה, עד שאינו מאמין שמסוגל להפרד ממנה. זה נקרא "קטנות מוחין".

גבורה - לב חזק

"פי עקר הגבורה להתגבר על היצר - הוא בלב. ומי שלבו חזק, יוכל להתגבר בכחו בנגד כל התאוות שבעולם. ואפלו בנגד תאנות נאוף ולמה בכל-זאת הוא מרגיש חלש? רק עקר נפילת כל הגופלין לתאוות רעות הוא רק מחמת בחינת מוחין דקטנות, דהינו שנקטן מוחו עד שאינו יודע מבחו"

הכח של הלב - מהחכמה

"כי עקר הפחם של הלב להתגבר הוא על-ידי חכמה שפחות. כשמוחו בגדלות, אז דעתו מיושבת, יש לו גם לב חזק להתגבר על מה שעומד כנגדו להפסידו.

כי חכמה היא אותיות כ"ח מ"ה, ומ"ה בגימטריא אדם, (כלומר, חכמה = כח אדם), שעקר בוח האדם הוא החכמה. כלומר שעקר הפחם להיות עז כנמר כנגד כל התאוות והפתויים הוא רק על ידי חכמה שזה בחינת מוחין הנדלות.

הגדלת המוח - ביטוי הנשמה

"הפלה: האדם צריך להאמין מאוד בכחו, וידע באמונה שלמה, שפנדאי יש בכח שכלו ומחו לעמוד כנגד כל התאוות.

כי הפחם והשקל הוא הנשמה (כלומר, כשאומרים 'להגדיל את המוח' פירושו: להגביר את השפעת הנשמה השוכנת במוח) והנשמה של איש הישראלי, אפילו של הפחות שבפחותים, פנדאי היא יכולה לעמוד כנגד כל העולם עם התאוות"

נמצא, מאחר שהגדלת השכל (המח) זה הגדלת השפעת הנשמה, ומאחר שלנשמה כח עצום להתגבר על הכל, אם כך, בודאי שעל ידי שיגדיל את מוחו - ינצח ויתגבר על הכל!

מוחין דקטנות - ראש קטן

לפעמים עלול אדם לחשוב: למה להגדיל את השכל כל כך, הלא הוא "אדם פשוט", אינו נוהג להלחם בחורמה מול כל מה שמתנגד לרצונו האמיתי... והלא זו מידה טובה להיות "עניו"... - אומר רבי נתן שלא נכון לחשוב כך:

"כי אין זה דרך הענוה להקטין פחו ולומר שאין לו נשמה גבוהה, כאלו אין פידו להיות איש פשוט או צדיק, כי ענוה פו אסורה! והיא ענוה פסולה! ואין זה ענוה כלל! - זה רק מוחין דקטנות ("ראש קטן"...), שצריכין להתרחק מזה מאוד"

צריך להגדיל ראש

למי שתוהה מה זו גאווה של קדושה (כמאמר הפסוק: "ויגבה ליבו בדרכי השם"), ממשיך רבי נתן לבאר:

"רק אֲדַבְרָא, צָרִיךְ כָּל אֶחָד לֹאמַר בְּדַעְתּוֹ, שְׂוִישׁ לוֹ נְשִׂמָה גְבוּהָ מְאֹד, כִּי הַנְּשִׂמָה שֶׁל הַפְּחוּת שֶׁבְּפְחוּתִים שְׂבִישְׂרָאֵל הוּא גְבוּהָ מְאֹד מְאֹד. וְצָרִיךְ לֹאמַר בְּדַעְתּוֹ - שְׂאִין נְאֻה לוֹ לְהִיּוֹת כְּרוּךְ אַחַר תְּאוֹת, כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל רְחוּק בְּשִׂשְׁוֹ מְאֹד מְאֹד מֵעֲבָרָה!

כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, הוּא כְּעַל כּוֹחַ גְּדוּלָה לְעֹמֵד בְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם עִם תְּאוֹתֵיהֶן - כִּי הַעֲקָר שְׂוִיזָה לִידַע מִכּוֹחַ"

סיכום דברי רבי נתן:

תחושת ההתרחקות מהשם, שיש לאדם, בעקבותיה עלול מגיע למעשים לא טובים. תחושה זו אינה אלא מצב של "קטנות מוחין". זו אינה מציאות אמיתית, כי אם דמיון. כי קטנות מוחין פירושו: שמקטין את יכולתו בעיני עצמו, לא מאמין מספיק ביחודו ובכוחו. ממצב זה, נגרם שהוא נופל אחר פיתויים - נכנע.

"גדלות מוחין" פירושו - הגדלת השכל - שמאמין שהוא אדם מיוחד בעולם, שיש לו מספיק כח להתגבר על היצר הרע. כך הוא לא נכנע לשום פיתוי. למעשה זו מציאותו האמיתית והיחידה של האיש הישראלי, כשהוא מיושב בדעתו, כשמבין את עוצם גודל נשמתו, שהיא "חלק אלוק ממעל".

תורה ק"ו

לאחר שראינו בפרק הקודם את דברי רבי נתן, בהגדרתו לקטנות וגדלות מוחין, כעת יכנסו ללבנו יותר בנקל דברי רבו, מורנו רבי נחמן מברסלב: נעתיק כעת את תורה ק"ו של רבי נחמן בספרו הקדוש "ליקוטי מוהר"ן". מומלץ תחילה ללמוד אותה היטב. לאחר מיכן נפרש בקצרה על פי משנתו.

(ראוי לציין, שרבי נחמן דקדק מאוד בלשונו באופן שיתאים לכל אדם על פי שורש נשמתו ולכל מצב בו הוא נמצא. המוסיף לבאר או המשנה מהלשון, אולי מצד אחד סייע לזולתו להבין כמה נקודות שלא היה מבין בדרך אחרת, וכן נאה לעשות. אך, יש להשתמש במידת הזהירות! כי ביחד עם זאת - עלול הוא גם לגרוע, בזה שמצמצם את האור, על פי הבנתו המצומצמת - ביחס לכוונתו הרחבה של רבי נחמן!... כי רבו הסיכויים שדווקא האות שהחסיר היא זו שהיתה מועילה ללומד! וגם רבו הסיכויים שהלומד צריך לקבל ביאור אחר המתאים לו (לפי מצבו ולפי שורש נשמתו וכו'), ולא דווקא הביאור שכתב המפרש. (ומכאן תוכחה מגולה, לאלו שמוציאים ספרים והוכרות בלשון שלהם ומיחסים את הדברים לרבי נחמן. ולא כאן המקום לדבר מזה, והנבון ישיכל מדעתו). לכן בחיבור זה, אנו משתדלים להבהיר בהדגשה: שום ביאור ולא אף אות נוספת - אינם הכרחיים! ולקורא מומלץ לפתוח את הספר ליקוטי מוהר"ן ולקרוא את כל לשון התורה ולנסות להבינה כפי מה שהשם מאיר לו. כל ביאור וכל מילה בספר זה שאינם מלשון הכתוב בספרי רבנו, הוא בגדר האפשר וכשיחת חברים בלבד!)

לשון תורה ק"ו

"אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל כָּל בְּיֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ ה' (תהלים מ"א):

אִיתָא (נדרים מא.): 'דְּאִין עֲנִיּוֹת אֶלָּא מִן הַדַּעַת' וְעַל זֶה צָרִיךְ רַחֲמָנוּת, כִּי אִין רַחֲמָנוּת גְּדוּלָּה מְזֵה.

בְּכָל־לֹת וּבְכָרְמוֹת, בְּכָל־לֹת: עַל אִישׁ שְׂאִין לוֹ שֶׁכֶּל בְּעִבּוּדַת הַבּוֹרָא, וְצָרִיךְ הַבַּעַל שֶׁכֶּל לְהַשְׁפִּילוֹ. וּבְכָרְמוֹת: עַל הָאִישׁ עֲצֵמוֹ, כִּי יֵשׁ זְמַן שְׂאִין לוֹ שֶׁכֶּל, וְהוּא נִקְרָא קְטָנוּת הַמּוֹחִין, וְצָרִיךְ לְחַזֵּק אֶת עֲצֵמוֹ לְבֹא לְגַדְלוֹת הַמּוֹחִין.

וּבְשֶׁבֶא לְגַדְלוֹת הַמּוֹחִין, נִמְתְּקִין כָּל הַדִּינִין וּמְמַשְׁיָן עֲלֵיו חֲסָדִים וְרַחֲמִים.

מוחין

וְהוּא פְּרוּשׁ הַפְּסוּק: "אֲשֶׁרֵי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל", הַיְנוּ, בְּשֵׁהוּא בְּקִמְנוֹת הַמוּחִין, וּמִשְׁפִּיל עֲצָמוֹ לְגַדְלוֹת הַמוּחִין, אֲזִי, "בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ ה'", גַּמְתְּקִין כָּל הַדִּינִין. וְאִם לֹא יָכוֹל בְּעֲצָמוֹ לְבֹא לְגַדְלוֹת הַמוּחִין, עֲצָה לָזֶה: שְׁיִשְׁפִּיל אַחֲרֵי, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְעוֹרֵר גַּם אֲצִלוֹ"

ביאור תורה ק"ו

"אֵיתָא (מובא) בחז"ל: 'דְּאִין עֲנִיּוֹת אֱלָא מִן הַדַּעַת'."

העולם מודדים את העשירות והעניות לפי מצב הממון או הנכסים. לפי האמת - העשירות או העניות נמדדים לפי גודל הדעת - 'דעת קנית מה חסרת?' אזי הוא עשיר. ואם אין לו דעת, הוא עני, כי 'אין עניות אלא מן (חסרון) הדעת'.

"וְעַל זֶה הָעֵנִי מִן הַדַּעַת, וְכִמוֹ כֵּן עַל הַמְצִיאוֹת הַזֹּאת צָרִיךְ רַחֲמָנוֹת"
"כִּי אִין רַחֲמָנוֹת גְּדוּלָּה מְנָה!"

ההמון מרחמים על מי שחסר לו איזה דבר מינימלי, כמו פרנסה, ילדים או חברים וכו', אבל הרחמנות האמיתית וה"גדולה" היא: על חסרון הדעת.

בכללות ובפרטות

"בְּכָלְלוֹת וּבְפָרְטוֹת" –

הרחמנות מתבטאת באופן "כללי" - שיש לרחם על העניים בדעתם. והיא מתבטאת גם באופן "פרטי" - שיש לאדם לרחם על עצמו, אם לפתע פתאום נעשה הוא בעצמו "עני בדעת". כפי שממשיך רבנו לבאר:

"בְּכָלְלוֹת יֵשׁ לְרַחֵם: עַל אִישׁ שְׂאִין לוֹ שְׂכָל בְּעִבּוּדַת הַבּוֹרָא, וְאִז צָרִיךְ הַפְּעַל שְׂכָל לְרַחֵם עָלָיו וְלִהְיוֹת שְׂפִילוֹ"

העושר נועד בשביל נתינה

העשיר בממון מבין בדעתו, אם נתנה לו משמים האפשרות להיות בעל הממון, מן הראוי לתרום מחלקו לאלו שלא נתנה להם אפשרות זו.

מוחיזן

כך הוא גם בעשירות הדעת (מי שהוא בעל שכל), עליו להבין עם זאת, שהשכל אינו בשבילו בלבד, עליו להשכיל אחרים - ללמד את אלו שאין להם. וכשם שלא ראוי לעשיר בממון לפטור את עצמו ולומר לעני שיפרנס את עצמו, אלא ראוי לו לחוס ולדאוג לו, כך ממש, אין לבעל שכל לומר לאלו שאינם בעלי שכל שידאגו לעצמם, אלא עליו לרחם ולתת להם משכלו.

דרוש: עני הגון

ישנה תופעה: אנשים המתחזים לעניים בשביל להתפרנס בקלות, חלקם שנעשו עשירים מופלגים ועדיין ממשיכים ב"מקצוע" קל זה... ויש שהם באמת עניים אך אוספים ממון ומשתמשים בו לצורך דברים לא טובים, וכדומה. אנשים אלו נקראים: עניים שאינם הגונים. עשירים הגונים, שרוצים לקיים בממונם את מצוות הצדקה (ולא רק בשביל "לצאת ידי חובה" של מצפונם...), אינם פוטרם עצמם בנתינת צדקה לכל מזדמן, אלא מחפשים הם אחר "עניים הגונים", אלו שבאמת זקוקים לנתינתם.

זהירות: צדקה!

כי באמת, הנותן צדקה לעני שאינו הגון, לא זו בלבד שאינו מקיים מצות צדקה (כתוב בספר המידות: "הנותן צדקה לעני שאינו הגון אין מקבל על זה שכר"), אלא אף הוא פוגם במה שנותן את הצדקה... כמו שכתב רבי נחמן בתורה רס"ד:

"צְדָקָה הִיא תְּקוּן הַבְּרִית, כִּי פָּנִים הַבְּרִית הוּא: כִּי הוּא הֵיךְ צְרִיךְ לְהַשְׁפִּיעַ בְּקִדּוּשָׁה לְמָקוֹם שְׁצָרִיךְ לְהַשְׁפִּיעַ, (לצורך קדושה – היינו בזיווג בקדושה), וּבְמָקוֹם לְהַשְׁפִּיעַ לְקִדּוּשָׁה הוּא סֵלֶק הַהַשְׁפָּעָה מִשָּׁם, וְהַמְשִׁיכָה, חֵם וְשִׁלּוּם לְמָקוֹם אַחֵר (כלומר, כשהוציא זרע לבטלה, ההשפעה הגיעה ל"מקום אחר" - להפך הקדושה).

וְעַל-כֵּן, הַתְּקוּן לְפָנֵים הַנ"ל נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה. עַל יְדֵי מִצְוֹת צְדָקָה, הוּא מֵתְקַן אֶת פָּנֵים הַבְּרִית, מֵהַשְׁפִּיעַ לְמָקוֹם אַחֵר, וְיִכּוֹל לְהַתְּחִיל דֶּרֶךְ חֲדָשָׁה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה הַצְּדָקָה הוּא חוֹזֵר וּמַשְׁפִּיעַ לְשָׁם - אֶל הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְּתָן מֵהַשְׁפָּעָה קוֹדֵם לְכֵן בְּהוּצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה ח"ו.

מוחיזן

וְעַל כֵּן, בְּשָׁנוֹתָן לְעֵי שְׂאִינֵי הַגּוֹן, אֲזִי אֶדְרָכָא בּמִקּוֹם לְתַקֵּן אֶת פֶּגַם הַבְּרִית
הוּא נִפְגַּם יוֹתֵר, כִּי חוֹזֵר וּמִשְׁפִּיעַ לְמִקּוֹם שְׂאִינֵי צְרִיךְ"

כּמוֹכֵן שְׂדַבְרֵי רַבְנֵנו אֵלוּ הִיוּ צְרִיכִים הַרְחַבָּה בְּפָנֵי עֲצֻמָּה, אֶךְ לְצוּרֶךְ
הַמְהַלֵּךְ בּוֹ אֲנִי נִמְצָאִים, דִּי לֵנו מְדַבְרֵי רַבְנֵנו אֵלוּ, לְרֵאוֹת וּלְהַבִּינֵן, כִּמְה
דָּבָר לֹא פְּשוֹט הוּא לְהַשְׁפִּיעַ אֶת מִמוֹנֵנו (צְדָקָה) לְעֵי שְׂאִינֵנו הַגּוֹן, וְכִמְה
צוּרֶךְ יֵשׁ לְתוֹר וּלְחַפֵּשׂ אַחֲרֵי "עֵי הַגּוֹן".

עֵי הַגּוֹן - לְמַהֲדַרִּין

וְהֵנָּה, אֵלוּ שְׂאִין לְהֵם שְׂכַל בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם - "עֵי הַדְּעַת", (כִּפִּי שְׂמֻצוֹי מְאֹד,
שֵׁשׁ הַמּוֹן עִם הַנְּמֻצָאִים ב"קִטְנוֹת מוּחִין", שְׂלֵא יוֹדְעִים אֶיךְ לְהַתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם, שְׂלֵא מֵאֲמִינִים
בְּכּוּחַם לְנֻצָּח אֶת הַיֵּצֵר וּלְהַתְמוּדֵד שׁוֹב מוֹל הַנְּסִיווֹנוֹת וּלְהַתְחַדֵּשׁ וְכו') הֵרִי שְׂהֵם בּוֹדָאֵי
נַחֲשִׁבִים ל"עֵי הַגּוֹנִים", וַיֵּשׁ מִצּוּה לְפִרְנָסָם, כְּלוּמֵר, לְתַת לְהֵם דְּעַת.

לְכֵן, עִבּוּדַת הַפְּצַת הַדְּעַת הָאֲמִיתִית, כְּזוֹ הַמְּסוּגְלַת לְפִרְנָס אֶת עֵי הַדְּעַת
(לְחֻזַּק אוֹתָם, לְגַלוֹת לְהֵם אֶת כּוּחַם וְעוֹצֵם נִשְׁמַתָּם, לְבַאֵר לְהֵם אֶת הָאֵהָבָה שֶׁהַבּוֹרָא אוֹהֵב
אוֹתָם וְכו' - הַמְּבִיאָה אוֹתָם ל"גְּדוּלוֹת מוּחִין"), הִיא הַצְּדָקָה הַמְּהוּדַרַת וְהַבְּטוּחָה מְכַל
מִצּוּוֹת הַצְּדָקָה, כִּי בּוֹדָאֵי מְדוּבָר פֶּה בְּאַנְשִׁים שְׂהֵם "עֵי הַגּוֹנִים".

הַרוּצָה לְהַשְׁקִיעַ מִמוֹנֵנו, בְּמִצּוּוֹת צְדָקָה, בְּאוֹפֵן נָקִי לְגַמְרֵי, שִׁיגִיעַ לְעֵי הַגּוֹנִים
הַגּוֹנִים וְלֹא יִפְגּוּם אִם חִלִּילָה יִגִיעַ לְעֵי הַגּוֹנִים שְׂאִינֵם הַגּוֹנִים, מִן הַרְאוֹי שִׁיפְזוֹר
עִבּוֹר עֵי הַדְּעַת, שְׂהֵם עֵי הַגּוֹנִים כֵּן"ל. הֵן שִׁיפִיץ דְּעַת בְּעֲצֻמוֹ, הֵן
שִׁיתְרוּם לְמִפְצִים - שִׁיּוֹכְלוּ הֵם לְהַפִּיץ. (הַעֲדִיפוֹת כְּמוֹכֵן, שֶׁהָאָדָם יִפִּיץ בְּעֲצֻמוֹ!).

לֹא יוֹדְעִים שְׂלֵא יוֹדְעִים

הַעֵי בְּמִמוֹן, בְּדֶרֶךְ כְּלָל פּוֹשֵׁט יָדוֹ לְבַקֵּשׁ צְדָקָה, אוֹ מְדוּוּחַ לְגוֹרְמִים
הַמְּתֵאֵימִים עַל מִצְבוֹ. אֲבָל, עֵי הַדְּעַת אֵינֵן לְהֵם יָד לְפִשּׁוּט... הַעֵי בְּדְעַת,
בְּדֶרֶךְ כְּלָל לֹא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא לֹא יוֹדֵעַ... וְכִכֵּל שֶׁהוּא מְתַרְחֵק וּמְסַרֵּב לְקַבֵּל
דְּעַת, כִּךְ הוּא יוֹתֵר "מוֹדִיעַ" עַל מִצְבַּ עֲנִיוֹתוֹ, עַל הַצּוּרֶךְ הַרֵב לְקַבֵּל דְּעַת...
עַל כֵּן, הַהוֹלֵךְ בְּרַחוּב וְרוּאָה אֲנָשִׁים בְּקִטְנוֹת מוּחִין, אִפִּילוֹ שְׂלֵא
מְבַקְשִׁים אֶת עֲזָרְתוֹ (וְאוֹלֵי קֶצֶת מְסַרְבִּים לְשִׁמוּעַ), הֵרִי שְׂכּוֹלֵם נַחֲשִׁבִים
כְּפוֹשְׁטִים יָד וְכַמְבַקְשִׁים מִמֵּנו צְדָקָה - דְּעַת.

הרחוב צועק 'הצילו'!

ומה יעשה עשיר עתיר בנכסים, אשר מרחק-מה מביתו נמצאים אלפי אלפי ילדים גוועים ברעב צועקים ללחם, והוא יכול לפרנסם בלי שיחסר ממונו? - אם יש לו קצת לב, לא יהסס וילך להושיעם!
כן הוא ממש, מי שיש לו דיבורים מחזקים המגדילים את הדעת, עליו עם זאת גם לדעת, שברחובות העיר נמצאים רבבות הזקוקים לעזרתו ויש ביכולתו להושיע כמה מהם, מחשכה מוחלטת לאור גדול!

גדלות מוחין של ממש

רבנו אמר כאן "אין לך רחמנות גדולה מזו" (לגבי הרחמנות על עניי הדעת), ולמה לא אמר בלשון אחרת, כמו 'אין לך רחמנות אמיתית מזו' וכדומה?
רבנו אולי מרמז לעשירי הדעת, את הדבר הבא: מאחר ועניות ועשירות נמדדים לפי הדעת, לכן המרחם על עניים בממון יותר ממה שמרחם על עניים בדעת, בעצם מראה לעצמו, שיש לו חסרון בדעת!
עצם זה, שיש לעשיר בדעת את הרחמנות על עניי הדעת, מראה לו, שהוא נמצא ממש בגדלות מוחין! - ולכן רבנו אמר "אין לך רחמנות גדולה מזו", שאם באמת זו הרחמנות שלך, שהצדקה העומדת בראשך היא הפצת הדעת, אז אתה בגדלות מוחין ממש!

לפעמים העשיר צריך לרחם על עצמו

עד עתה למדנו ש"פְּקֻלּוֹת יש לרחם: על איש שאין לו שְׂכָל פְּעֻבּוֹת הַבוֹרָא, וְ(ש)צָרִיךְ הַפֶּעַל שְׂכָל לרחם עליו וְלִהְיוֹת שְׂכִילוֹ"
עכשיו נלמד על הבעל שכל בעצמו, שלפעמים נופל גם הוא לעניות השכל... כפי שרבנו יבאר:

"וּבְפֻקְטוֹת: על הָאִישׁ עֲצֻמוֹ" זה שנחשב לעשיר בדעת.

"כִּי יֵשׁ זְמַן שְׁגָם הַבַּעַל שְׂכָל פְּתָאוּם אֵין לוֹ שְׂכָל" שנחלש בדעתו, פתאום אינו מאמין כל-כך בכוחו, הוא ב"נפילה" רוחנית הגורמת לו להרגיש מרוחק מהשם, "וְהוּא נִקְרָא: מצב של קטנות המוחין"

מוחין

כמו שהרחמנות הכי גדולה היא לתת דעת לעניי הדעת, כן עכשיו, כשהוא בעצמו נחלש, מוטלת עליו עבודה:

"צריך לחזק את עצמו לבוא לנגלות המוחין".

עליו לעודד ולשמה את עצמו עד שיגדיל את מוחו חזרה. כגון, על ידי שיחשוב על נקודותיו הטובות, ילמד בספרי הצדיקים שמעודדים ומחזקים וישתמש בעצותיהם - איך לחזור לגדלות מוחין.

להתחזק בלי רחמנות

אמרו חז"ל, שאסור לרחם על מי שאין לו דעת, כגון לסדר לו עבודה ומחייה ולהביא לו כספים וכו', ולמה אסור?

כי אם תרחם עליו, רק תזיק לו מאוד! כי אז הוא ירגיש רחמנות (מסכנות) על עצמו, ותיפול עליו חולשה גדולה עוד יותר.. וימשיך לא להאמין בכוחו...

כמה שירחמו עליו יותר, הוא ירחם על עצמו יותר, וירגיש חלש יותר, ופחות יאמין בכוחו, וימשיך להכשל ולעשות טעויות חמורות יותר!

שהרי למדנו קודם (בלשון של רבי נתן בפרק 1) ש"החטאים", הכשלוניות וההפסדים, נמשכים ממצב של קטנות מוחין....

לכן, מה שאומר רבנו, שיש לרחם על מי שאין לו דעת, וש'אין לך רחמנות גדולה מזו', פירושו: הצדקה היחידה והרחמנות שיש לרחם, היא, לתת דעת.

ואיך עושים זאת? - מגלים לו שיש בו כוחות, נותנים לו דיבורים של הצדיקים שיגרמו לו להאמין בכוחו וכו'. לרחם פירושו: להביא אותו למצב של גדלות מוחין, ואז יעריך את עצמו ויאמין בכוחו, הוא יתחזק נפשית, פחות יכשל ופחות יטעה.

וכמו כן, כשהעשיר בדעת נופל לקטנות מוחין, שזה מצב של עניות הדעת, אז אסור לו לרחם על עצמו ('איזה מסכן אני' 'מה יהיה הסוף איתי' 'עד מתי אפול כן'...) אלא רק צריך להגביה את עצמו, להאמין בכוחו, עד שיגיע שוב למצב של גדלות מוחין.

מוחין

מתוק דינים

על ידי שאדם הגדיל מוחו, מקטנות מוחין לגדלות מוחין, נעשית (בעולם בכלל ואצלו בפרט) פעולה נפלאה:

"וּכְשֶׁבָא כשמצליח להעלות עצמו, מקטנות מוחין לְגִדְלוֹת הַפִּיחִין, עַל יְדֵי זֶה נִמְתְּקִין כָּל הַדִּינִין"

"דינים", זה מצב של לחץ, כעס, חולי, צרה, עצבות, נצרכות וכדו'. כאשר בא לגדלות מוחין, הוא ממתק מעליו "דינים" אלו. נעשה פחות לחוץ, פחות כועס, פחות עצוב. ואז מלבד "מתוק הדינים" זו, נעשה דבר נוסף:

"וּמִמְשִׁיךְ עָלָיו הַשְּׂפָעָה שֶׁל חֲסָדִים וְרַחֲמִים"

להנצל מהצרות

נשים לב: עצם הנפילה מגדלות מוחין לקטנות מוחין, היא עצמה נפילה ממצב של רחמים אל מצב של דין. (כי גדלות מוחין זה "רחמים". וקטנות מוחין זה "דין"). ובחזרה ממצב של קטנות מוחין (דין) למצב של גדלות מוחין (רחמים) היא בעצמה מתוק הדין...

רבנו כתב "כשבא לגדלות מוחין, 1. נמתקים כל הדינים 2. וממשיך עליו חסדים ורחמים" כלומר, אף שבחזרתו למצב של גדלות הוא בעצמו חסד ורחמים (1). "נמתקים כל הדינים", בנוסף לזה - נמשך עליו עוד יותר - שפע חסדים ורחמים גדולים (2). "וממשיך עליו חסדים ורחמים".

מהו התוספת (ההמשכה) של חסדים ורחמים?

ניתן להסביר: שהוא ממתק גם דינים אחרים שהיו עליו, או הצפויים לבוא עליו, או אפילו של אנשים אחרים.

תסריט לדוגמא: אם בהיותו בגדלות מוחין, לפתע נכנס לאיזו צרה, או שיש איזו צרה לחבריו וקרוביו וכדו' או שצריכה לבוא עליו איזו גזירה, אז יתכן מאוד, שמהשמים יגרמו, שיפול בדעתו, שיתנו לו להרגיש איזו חולשה עצמית ואז יכנס לקטנות מוחין. וזאת עושים לו בכוונה לטובה, כדי שאז יחזק את עצמו לחזור לגדלות מוחין, כדי שעל ידי שיחזור לגדלות

מוחין

מוחין, ימשכו עליו חסדים ורחמים גדולים, גם בשביל למתק את הצרה שאליה נכנס קודם לכן, או למתק צרות של קרוביו, או גזירה שעתידה לבוא עליו. ואז יזכה הוא או קרוביו לצאת מהצרה, וזאת בזכות החסדים והרחמים שהמשיך על עצמו כאשר העלה את עצמו מקטנות לגדלות.

להקדים תרופה למחלה - שלא תבוא!

כותב רבי נחמן בספר המידות: 'אם אדם נכנס לעצבות, מודיעים לו שחולי עומד להגיע לו'

כאשר נגזר על האדם איזה חולי (מצב של "דין") אזי, מן השמים נותנים לו סימן, כדי לרפא את החולי לפני בואו.

ואיך מודיעים לו על החולי? - לפי הדברים הנזכרים, יש להסביר: קודם לכן מפילים אותו למצב של עצבות, שזה מצב של קטנות מוחין, ואז אם ירים את עצמו ויתחזק בשמחה (גדלות מוחין), לא זו בלבד שהרים את עצמו מקטנות לגדלות, אלא גם על ידי זה "ממשיך עליו חסדים ורחמים" ועל ידם לא יגיע אליו החולי. (או שיעבור את החולי בקלות וכדו').

לכן, רבי נחמן מודיע, שאם האדם נהיה לפתע עצוב, אז זה סימן שצריך לבוא עליו איזה חולי, זאת כדי שלא ישלים עם העצבות, אלא ירים את עצמו לשמחה - שיגדיל עצמו (מקטנות לגדלות), ואז מימלא ינצל מהחולי. כי על ידי שמגדיל עצמו מקטנות לגדלות נמשך עליו חסדים ורחמים שיצילוהו מהחולי.

אשרי המגדיל את מוחו

"וְנָהוּ לְפִי מֵהַלֵּךְ זֶה פְּרוּשׁ הַפְּסוּק בְּתֵהִילִים: "אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל כָּל",

"הֵינִי כְּשֶׁהוּא בְּקַטְנוֹת הַמֶּחִין, וְ"מִשְׁכִּיל" עֲצָמוֹ, שֶׁמַּחֲזֵק אֶת עֲצָמוֹ וּמֵאֵמֵן בְּכוּחוֹ. וְעוֹלָה לְגִדְלוֹת הַמֶּחִין", אֲזִי, "בְּיוֹם רַעָה יִמְלֶטְהוּ הַשֵּׁם" עַל-יְדֵי-זֶה נִיצֵל מֵאִיזָה יוֹם רַעָה שֶׁנִּפְלַע עָלָיו, כִּי נִמְתָּקֵן כָּל הַדֵּינִין"

ה"השכלה" היא: הוא רואה את הנפילה מגדלות לקטנות, ומשכיל להבין, שמרמזים לו מהשמים שיש איזו צרה שעתידה לבוא (או צרה אצל אנשים אחרים וכו'), ועל ידי שיעלה את עצמו לגדלות, אז ינצל גם מהצרה!

העצה - הפצה

כשמפיץ דיבורים שמחזקים איזה אדם בכוחו, כמו "אין ייאוש", "השם אוהב אותך" וכו', וכן כל מיני סיפורי צדיקים משמחי לב ומגדילי מוח, ובפרט ספרי רבי נחמן ותלמידיו שמטרתם העיקרית היא להגדיל מוחות ולמתק דינים, הרי שיש בכוחה של הפצה כזו, לא רק להגדיל את מוח הזולת, אלא גם להגדיל את מוח המפיץ עצמו. כלשון רבנו:

"וְאִם לֹא יָכוֹל בְּעֵצְמוֹ לְבֹא לְגַדְלוֹת הַמוֹחִין" - אם אדם נמצא כל כך בקטנות מוחין עד שכל הדיבורים המחזקים שהוא מכיר כבר לא משפיעים עליו להתרומם, והוא לא מצליח לקרוא ספרים שמחזקים אותו...

"עֵצָה לָזֶה: שִׁישְׁכִּיל אַחֲרֵים" שיחפש אנשים אחרים שנמצאים בקטנות מוחין, וידבר איתם את הדיבורים שהוא מכיר או יקריא להם מתוך הספרים קטעים מחזקים, אפילו שהוא בעצמו מתקשה להתחזק מהם... "וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְעוֹרַר גַּם אֲצִלוֹ". על-ידי שהשכיל והגדיל את מוח הזולת, אז נתעורר גם אצלו גדלות מוחין.

הצלת כלל ישראל

על ידי ההפצה, ששולח דיבורים מחזקים להרבה אנשים, על-ידי-זה נמתקים כל הדינים ויש בזה הצלה כללית לכל עם ישראל!

כי מקודם נתבאר, "כשבא לגדלות מוחין, נמתקים כל הדינים וממשיך עליו חסדים ורחמים", הרי לנו, שאם אדם משתתף בהפצה המונית, כגון במקום ציבורי רחב, שנמצאים בו הרבה אנשים "בקטנות מוחין", (שמחזרים אחרי איזה פרט קטן בבדיחה ותולים רק בו את תקוותם, כגון שרודפים אחרי מוֹדָה, אחרי גוף, אחרי מאכל, אחרי כבוד, ואפילו אחרי איזה לימוד תורה שלא לשם שמים וכדו') והוא בהפצה, מגלה להם את כוחם האמיתי (שהשם קרוב אליהם ורוצה אותם מאוד, איך שהם, וכו') והוא מרחיב את דעתם, (למשל מפיץ מאות מדבקות מחזקות למאות אנשים, או עובר עם רכב עם רמקולים ומשמיע שירים משמחים ומחזקים, או מוסר שיעור שמחזק ומרומם את הנפש לקהל רב של אנשים) הרי שמושפע על ידי זה חסדים ורחמים גדולים ונוראים לאין שיעור לציבור שלם, עד שבכוח זה מתבטלים הרבה גזירות וצרות אצל כלל ישראל!

מוחין

אם אדם רואה מציאות של אנשים שנמצאים בקטנות מוחין, עליו "להשכיל" היטב, שמרמזים לו מהשמים שיש איזו צרה שעתידה לבוא לעולם, שעל ידי שישמח אותם ויגדיל את מוחם, יתמתקו הדינים בעולם, וימשך לעולם חסדים ורחמים! (אם הדברים מובנים לנו כמו שצריך, אז נראה מעט מרחוק עד כמה עלינו להכיר טובה לסבא ישראל ואנשיו המוסרים נפשם עבור מטרה זו. והלא החזאים צופים ח"ו מלחמות ואסונות וגם "דרשנים" למיניהם בכל בוקר מתעוררים עם אימים ונבואות זעם וכו' שעל פי הטבע ועל פי המקורות עלולים אסונות אלו הלילה לבוא בעליל, וזה שהם לא באו ולא יבאו רק בזכות שנמתקים הדינים מעם ישראל. וכאמור, ההפצות המשמחות, המגדילות מוחות, הן אלו שגורמות למתוק דינים המוני. יישר כוח חזקו ואמצו!)

כתוב בספר חיי מוהר"ן מ"ג:

"גם על ידי השמחה יכולין להחיות אדם אחר. כי יש בני אדם שיש להם יסורים גדולים ונוראים רחמנא לצלן ואי אפשר להם לספר מה שבלבם. והם היו רוצים לספר, אך אין להם בפני מי לספר ולהשיח עמו את כל אשר עם לבבם. והם הולכים מלאים יסורים ודאגות, וכשבא אדם עם פנים שוחקות יכול להחיות אותם ממש, ולהחיות אדם אינו דבר ריק, כי הוא דבר גדול מאד. וכמו שמוכא בגמרא (תענית כב.): מהני תרי בדחי (שני בדחנים) שזכו למה שזכו (שהיו בני עולם הבא) על ידי זה שהיו משמחים בני אדם"

להפיץ את עצמך לעצמך - ו"כדלקמן".

העצה של רבנו להגדלת המוח - "שישכיל אחרים, וממילא נתעורר גם אצלו" - זו תשובה למי שחושש שיחלש בהפצה לרבים... כי ההפך הוא הנכון, כנ"ל, שאדרבה, ככל שיפיץ, ככל שיגדיל מוחות של אחרים, כך יגדל מוחו!

כי בעצם, ההפצה היא: להפיץ את עצמך לעצמך!

עד כה למדנו תורה ק"ו. ובפרקים הבאים נמשיך להשכיל מתוך תורות ודיבורים נוספים, כיד השם הטובה עלינו:

דוגמאות ועצות להגדלת המוח

לפני שנמשיך עם עוד תורות ושיחות, נעשה מעט "נייחא למוחין" ונדגים כמה נקודות על הגדלת המוחין: נציע, כמה עצות קטנות, (ויש המון עד בלי סוף!) - איך להרחיב הדעת לאנשים שנמצאים במצב של קטנות מוחין:

* אמרו חז"ל: "כי צריך כל אדם לומר, כל העולם לא נברא אלא בשבילי", "כל אדם" זה גם אתה, איך שאתה ומה שאתה! עליך לומר; "כל העולם לא נברא אלא בשבילי"

* אתה אדם מיוחד. * אין כמוך בכל העולם. * כמוך יש רק אתה.

* אחד ששאל: "מי אמר שיש אלוקים?", עניתי לו: "כשאני רואה אותך, אני בטוח שיש בורא לעולם!"

זה ריגש אותו ונתן לו "לסבול" שיש בורא לעולם שמשגיח על העולם. כי רק מתי שהוא הסתכל על העולם מסביב, אז יכל לערער על מציאות הבורא, ואולי לחשוב שאין השגחה או שהעולם נברא לבד... אולם, כשהאמונה בבורא הופנתה על עצם קיומו הוא וכשנתתי לו לחשוב רק על המיוחדות שלו בכל הבריאה (כשאמרתי לו שהוא ההוכחה שיש אלוקים), בזה הוא לא יכל לעמוד! כי תמיד הוא הרגיש שיש בו משהו מיוחד שאין לאף אדם בעולם, והוא יודע וטוב לו לדעת שיש "עליו" השגחה אלוקית, הוא לא מסוגל להאמין ש"הוא" נברא לבד או ש"הוא" בא מקוף או מפיצוץ...

* אתה נצחי! * השם רוצה אותך.

* תזכור, הכל לטובה! כל מה שנעשה איתך הכל בהשגחה מיוחדת שהשם משגיח עליך, בשביל טובתך! הקב"ה כל הזמן מסתכל עליך וחושב עצות - איך להביא אותך לתכלית הטוב הנצחי, לפי בחינתך, דרגתך ותיקונך.

* יש לך ילדים?, נכון שאתה אוהב אותם ותעשה בשבילם הכל?! אז תדע לך, שהקדוש-ברוך-הוא אוהב אותך, כמו אהבת האב לבנו! ובאמת, אי אפשר לתאר כמה שהוא אוהב אותך, כי מדובר על אהבה נקיה וטהורה בלי שום אינטרס!

מוחיין

* אליך הקורא: זהירות! אם לפניך אדם שנראה עצוב (קטנות מוחין), אל תגיד לו "תן חיוך הכל לטובה"! - בסטיקרים זה מצוין, אבל כשאתה מצוה עליו לחייך בזמן שקשה לו... זה עוקץ אותו עוד יותר, על כך שהוא לא יכול לחייך... זכור זאת היטב! (אחרי שחיזקת אותו והגדלת את מוחו, רק אז אתה יכול לומר לו - "יאללה אחי, תן איזה חיוך")

* השם אתך. ואם אתה מיואש מיכולתך, תדע, החיים שלך אינם בידך... הקב"ה אחראי על החיים לך והוא - לא מתייאש ממך!

* אתה מנסה ולא מצליח... אבל אתה רוצה, כי יש בכך איזהו רצון לעשות טוב, אז תדע לך, רבי נחמן אמר: שעליך לרצות את הרצון שלך! כלומר, תשמח ותחיה את עצמך מכל מה שרצית, ואל תיפול כלל ממה שלא עשית. כי הקב"ה רוצה את הרצון שלך! העיקר הוא הרצון שלך!

* האר"י ז"ל (ר' לוריא יצחק אשכנזי) אמר לתלמידו מהרח"ו (ר' חיים ויטאל), לפני כחמש מאות שנה, שכל דבר שהוא עושה בשביל השם, זה פועל פי כמה וכמה ממה שפעלו הצדיקים הקדושים שבדורות הקודמים! (כמו התנאים והאמוראים הקבורים בגליל, שנוהגים המוני ישראל לפקוד את קברם) כי בזמנם לא היו את הנסיונות שיש לו (למהרה"ו)...

את זה האר"י ז"ל אמר לתלמידו לפני חמש מאות שנה... שזה היה בדור של צדיקים ומקובלים נוראים... דור של צניעות ופשטות...

אם כך, מה נאמר עליך אחי יקר, בדור כמו שלנו... הרי כל דבר קטן שעשית, כל איזו מחשבה קטנה שחשבת, מחשבה טובה - בשביל השם, איזו שמחה גרמת לו! איזו התפארות והתפעלות היה עליך! יותר מההתפארות והשמחה שהייתה באותם עבודות גדולות של התנאים והאמוראים הצדיקים הגדולים! תתעודד נשמה!

* דווקא מהמקום "הנמוך" בו אתה נמצא, כל דבר קטן שתעשה, ולא משנה אם תעשה דברים אחרים, אבל דבר קטן עשית בשביל השם, חשבת על השם או רצית את השם, דווקא מכאן (מהמקום הנמוך) זה עושה פלאות ונפלאות ושמחה בלי שיעור - בשמים.

* כותב רבי נתן: אם תגיד ליהודי שהשם רוצה אותו, הוא כבר לבד יחפש את הדרך לעשות את רצונו של השם. אינך צריך להוכיח אותו על מעשיו, אלא רק לעודד אותו שהוא רצוי באמת לפני השם!

* לא משנה מה אתה עושה ובאיזה מצב רוחני אתה נמצא, לעולם אל תרגיש מנותק מהשם! כך לך דוגמא קצת קיצונית: מי שלא-עלינו מעשן ביום שבת ואין לו אש, אז מומלץ לו שיבקש מהשם שיתן לו אש... כן, אפילו שהשם ציוה בתורתו שלא לעשן בשבת! אף על פי כן שיבקש מהשם שהוא רוצה אש - רק העיקר שלא יתחבא מהשם! שלא ירגיש מנותק מהשם! ממש כמו ילד שמבקש מאבא שלו שיתן לו כסף עבור איזה דבר שהוא לא מסכים לעשות, שיש כאן נחמה גדולה בעיני האב: בעצם זה שעדיין יש בניהם קשר! - הילד פנה לאביו, לא התנתק!

אדם הראשון נענש אחרי שנפל, לא מחמת הנפילה אלא רק לאחר שנתחבא! בית שעושים בו ח"ו את כל העבירות שבתורה, לא מורידים ממנו את המזוזה! למה? כי לא משנה מה - האיש הישראלי לעולם לא מנותק מהשם!

* "מצוה גדולה להיות בשמחה", זה ציווי... השם הוא אבא שלנו, ואבא כמו כל אבא, רק רוצה שהבן שלו יהיה שמח וטוב לב!

הורים הרוצים לראות את בניהם מצליח בלימודים ועושה קריירה, פעמים אלו הורים, שחוץ מהאהבה לבן, גם רוצים לקבל "כבוד" בזכותו, או שחוששים שבנם יבייש אותם אם לא תהיה לו הצלחה... ולכן הורים כאלו, מתאכזבים מבן שנפל.

אבל אבא אמיתי, שיש לו רק אהבה לבנו ולא חפץ לקבל ממנו כבוד וכדו', אינו מתאכזב מבנו לעולם! כמובן שהוא ירצה בטובת הבן שיצליח בלימודים ויהיה נעים הליכות ואהוב לכל הבריות וכו', אבל אם זה לא קרה והבן נפל, לא משנה לאן הוא נפל, האבא ימשיך תמיד לאהוב אותו! ואבא טוב כזה, יש דבר אחד שהוא מאוד רוצה ואפילו מצוה את בנו: 'תהיה שמח!' 'אני רוצה לראות את הבן שלי עם חיוך על הפנים, עם שמחת חיים'

הכלל הוא: הרוצה להפיץ, לעודד ולהגדיל מוחות, השם מסייע לו להוציא דיבורים מחזקים, לכל אחד לפני עניינו ולפי מה שהוא צריך באותו הרגע.

רוצה להחיות מתים?

"קטנות מוחין" דומה ל-מיתה... כל זמן שאין אדם מאמין בכוחו, אינו יכול למצות את מה שיכול לעשות בחייו, ממילא הוא כמת...
כי מי חי? זה שעושה מה שצריך לעשות בחייו! אבל מי שלא מאמין בעצמו, כל מה שלא עשה בגלל חוסר האמונה, נחשב לזמן ולמצב מת...
ולכן "קטנות מוחין" זה כמו מוות.

כאשר אדם מעלה את חבירו מקטנות מוחין לגדלות מוחין, הרי שלמעשה הוא מקימו ממיתה לחיים!
מי שמחיה מתים, לא יתכן שישאר "מת" בעצמו... לכן, אפילו שהוא עצמו היה בקטנות מוחין, כיוון שהצליח להחיות מת, הוא בעצמו קם לתחיה...

ההפצה - יותר מתחיית המתים

כאשר רבי נתן ציוה לפני פטירתו על עסק הדפסת הספרים (והפצתם כמובן), ביקש שיהיו חזקים בממון, בטרחה וברצון.
מ'מון ט'רחה ר'צון ראשי תיבות: מטר.

אמרו בגמרא (תענית ז): "גדול יום הגשמים מתחית המתים", ויש לרמוז: יום הגשמים זה יום של הפצה (ההשפעה של ההפצה דומה להשפעת המטר, כי המטר מחיה ומוליד בצמחיה, כן ההפצה, היא מחיה בני אדם ומולידה בהם דעת). לכן, כשם שיום הגשמים גדול מתחית המתים, כך ההפצה גדולה מתחית המתים.

כי באמת, מעלה גדולה יותר, להחיות את החיים (שהם כמתים, כשהם בקטנות מוחין) הרבה יותר מאשר להחיות את המתים (הנמצאים בקבר)!
כמו שפעם התבטא רבי נחמן, שזו לא חכמה להחיות מתים, החכמה היא להחיות את החיים!

בהפצה - שמחיים את החיים, עושים מעשה גדול יותר מתחית המתים!

פירות ההפצה

ניתן להמשיך לרמוז על הכתוב בתהילים: "הזורעים בדמעה ברינה יקצורו" שהמפיץ כביכול לא רואה פירות (כי אינו כופה דעתו לחזרה בתשובה אלא מפזר דעת) ולא פעם אחת הוא זוכה לבזיונות מבית ומחוץ (בהפצה יש בזיונות וגם במקום המגורים של המפיץ ובכל מיני קהילות שיש לו מגע איתם כמו בבית הכנסת ובמוסדות של הילדים, ואפילו אנשים שהם נקראים "חסידים" אף להם יש לא מעט התנגדות על ההפצה) לכן עבודת ההפצה היא בחינת "זורעים בדמעה". אבל בסוף, כולם יראו את הפירות, ואז יתקיים הפסוק "ארץ נתנה יבולה". כי ההפצה זה כמו הורדת גשמים כנ"ל, שהמים יורדים ומרטיבים לכל הכיוונים (ואפילו קצת מציקים לפעמים...) אולם אחר כך צומחים הפירות!

התקשרות לצדיק

ואם נמשיך לדמות את ההפצה ליום של גשמים, אז נבין נקודה חשובה מאוד בהפצה:

ההפצה צריכה להיות רק בהתקשרות לצדיק האמת, צריך לבוא לעם ישראל רק בשמו ובכוחו של הצדיק, כי אמרו בגמרא בכתובות (ו.) שהגשמים הם "מעשה ידי צדיקים" (שהצדיקים הם כמו הגשמים שמחברים עליונים ותחתונים וכו' עיין שם במהרש"א ובשאר המפרשים שם) ולכן ההפצה שהיא כיום הגשמים, צריכה להיות בכח הצדיק בלבד.

קברי צדיקים

ברוך השם, בימינו, המונים מחזרים אחרי קברי צדיקים. יש בזה עניין גדול מאוד לאין ערוך. וידוע שבחסידות ברסלב עושים מזה עבודה גדולה בפני עצמה.

אחד הצעדים העיקריים בהתקרבות לרבי נחמן, נעשה בנסיעה לקברו. גם שאר קברי צדיקים שבארץ הקודש ובתפוצות, נתגלו, שופצו ואוכלסו על ידי חסידי ברסלב.

אף רבי נחמן נהג רבות לפקוד את קבר הבעל שם טוב ועודד את אנשיו לעשות כן. ובסיפור נסיעתו לארץ ישראל מובא שהוא פקד כמה וכמה קברי צדיקים.

וכמו כן רבי נתן תלמידו, מספר הודות ביקורו בקברי הצדיקים, במסעו לארץ ישראל.

רבנו חפץ מאוד שנבקר אצל קברות הצדיקים.

מהנעשה בהשתטחות בקברי צדיקים

בעסק ההפצה, יש בחינות דומות מאוד להשתטחות בקברי הצדיקים: (קודם לכן נכתב על מה שידוע לנו, בפשטות, מהנעשה בהשתטחות בקבר של צדיק, ואחר כך נקיש את הדברים למתרחש בהפצה:)

בקבר של צדיק, ככל שהאדם יותר זוכה, כך מתגלה אליו יותר מחלקי הצדיק: לא תמיד מתגלים כל חלקי הנר"ן (נפש, רוח, נשמה) של הצדיק, לרוב, רק חלק של הנפש מתגלה. ואם זוכה - מגלה יותר ויותר חלקים. וכאשר מגיע לבית-עלמין, הוא כמו מחיה מתים, כי גורם להם לרדת לקבר ולהתגלות אליו.

לכן, בקברי הצדיקים יש הרגשה של חיות גבוהה, כי הוא מעורר צדיקים שיש להם חיות גדולה מאוד (צדיקים במיתתם קרויים חיים, יש להם חיות והתגלות גדולה) ואז, על-ידי שמגלה ומעורר אותם, מתעורר אף הוא.

מהנעשה בהפצה

התרחשות דומה נעשית בזמן ההפצה:

כל איש ישראלי באשר הוא, יש בו נקודה של צדיק, נקודה שלא נמצאת אצל חבירו (כמבואר בליקוטי מוהר"ן ל"ד).

לכל איש ישראלי, יש בו נשמה, שהיא "חלק אלוק ממעל". אבל ככל שהוא יותר שוקע בתאוות ובהרגלים גשמיים (- צרכי הגוף), כך נשמתו קבורה יותר בתוך גופו.

לכן, מקומות שבהם נמצאים בני אדם השקועים בתוך תאוות (למשל, מקומות של ניאוף, של רדיפה אחרי ממון, אחרי אוכל, קניות וכו') אלו מקומות שהם בחינת קברי צדיקים, כי נקודת הצדיק שבהם, קבורה עמוק בתוך גופם (כלשון התורה: קברי התאוה).

המפיץ שמגיע למקומות אלו, מגלה שם את הצדיק שבכל אחד ואחד, הרי שזה כמו ביקור בקברי צדיקים: ככל שיותר מעורר אותם (על ידי שמגדיל את מוחם), ככל שיותר מגלה את הטוב שלהם, כך החלק של הנשמה (נקודת הצדיק) מתגלית יותר, ועל ידי זה המפיץ מקבל התעוררות גדולה יותר.

אם נשים לב, בהפצה נעשה עם הנשמות, פעולה והרגשה דומה לנעשה בקברי צדיקים. המפיץ, בכל אופן, בהפצה זוכה לקבל חלקי נשמותיהם ולהתעוררות דומה להתעוררות שבקברי צדיקים!

שפתותיו דוכבות בקבר

כשהמפיץ מצליח לדובב את האנשים, שידברו על רצונותיהם הטובים, מעשיהם הטובים. בעיקר אם מדובר באנשים שחושבים שהם רחוקים מאוד מהשם, והוא מצליח להוציא מפיהם את הטוב שלהם ומראה להם שבעצם הם קרובים, אזי הוא כמו שמדובב את הצדיקים בקבר... (יש מושג בחז"ל: לדובב את הצדיק בקבר).

רוצה לתת צדקה לעשירים?

צריכים להבין, כשמדברים על הרתמות להפיץ דעת, כעדיפות עליונה, אין כוונה חלילה להזניח את העניים בממון. כי הפצת הדעת, אינה רק לצורך עניי הדעת, אלא גם לצורך העניים בממון. והיא גם כן לצורך העשירים בממון, ובעצם - העשירים בממון זקוקים ל"דעת" הרבה יותר...

להפוך את העני לעשיר

עני שחסר לו סלטים לשבת ונתרום כסף עבורו, במה הועילה זאת התרומה? - רק לאותה ארוחה של שבת... שזה דבר גדול ונפלא כמובן, אבל, הוא ישאר עני, יזדקק לעוד תרומות בשביל שאר הארוחות... ואף באותה הארוחה שתרמנו לו, עלול לאכול במרירות על כך שאין לו סלטים לארוחות הבאות...

אבל, אם נתרום לו "דעת", הוא יהנה מסעודת השבת גם בלי הסלטים! (כל שכן אם גם יתרמו לו סלטים, אז הוא ישמח ויודה להשם על שליחיו הטובים, כי יש לו דעת להודות). כי על ידי הדעת שקיבל, הפך להיות עשיר! כי אמרו חכמינו: "איזהו עשיר השמח בחלקו", ובשביל שיהיה באמת שמח בחלקו, לזה הוא צריך דעת ("עשיר" בדעת). אם תרמת לו דעת, הפכת אותו עשיר!

להפוך את העשיר לבאמת עשיר

תרומת הדעת אינה רק לעני שאין לו סלטים לשבת, אלא גם לעשיר בעל נכסים רבים:

כי אם אין לעשיר דעת להיות שמח בחלקו, הרי שהוא עני ולא עשיר... (כי העשיר הוא רק זה ששמח בחלקו) - הוא נכלל ביחד עם עניי הדעת ונחשב לעני הגון ממש...

בדרך כלל, העשיר יותר עני מהעני

למעשה, בדרך כלל, העשיר בממון הוא יותר עני בדעת מאשר העני בממון:

כי אמרו חז"ל - 'אדם שיש לו מנה (מאה) הוא רוצה מאתיים', שאם יש לאדם מנה, הוא נזקק למאתיים (רבי נתן מברסלב מבאר שהוא נעשה ממש "בעל חוב"), ולכן אם יש לו מליון, הוא נזקק לשתים מליון! (ומה שאין כן, העני שיש לו רק שקל, הוא נזקק רק לשתים שקל...) ככל שהאדם יותר בעל נכסים, כך הוא יותר "בעל חוב"!

אבל זאת, רק מתי שאין לו דעת, כשהוא לא שמח בחלקו, אז הוא רוצה את מה שאין לו - כפול ממה שיש לו! אז ככל שיש לו יותר ממון, כך הוא יותר עני בדעת (יותר נזקק). אבל אם יש לו דעת, שהוא שמח בחלקו, אז לא ירגיש חסרון.

לכן תרומת הדעת היא נצרכת הרבה יותר לזה שהוא עשיר בממון...

רוצה לרפא חולים?

כל כמה ימים, בתי הכנסת ותיבות הדואר מתמלאים בכל מיני פשקווילים טרגיים המבקשים את תרומת הציבור - לסייע לחולים במימון תרופות או טיסות לחו"ל וכדו'. לצערנו.

יתכן מאוד, שמי שיש בידו ממון, שלא יהיה לו ספק - יעדיף לעזור לחולים נזקקים אלו. מה הסיכוי שאדם יעדיף להוציא את ממנו עבור הפצת דעת, במקום לעזור לחולים אלו?

הפצת הדעת, רפואה ממש!

כותב רבי נחמן ב"ספר המידות" (רפואה חלק שני א. / אמונה חלק שני ה.):

"דע, שיש לכל עשב ועשב פח מיוחד לרפאות איהו חולאת מיוחדת, וכל זה אינו למי שלא שמר אמונתו ובריתו, ולא שמר את עצמו מלעבור על אל תהי בו לכל אדם".

אבל מי שיש לו אמונה בשלמות, והוא גם-כן שומר הברית ומקיים אל תהי בו לכל אדם, אין רפואתו תולה בחלקי עשבים המיוחדים לחולאתו, אלא יתרפא בכל מאכל וכל משקה בבחינת "יברך את לחמך" וכו', ואין צריך להמתין עד שיתרמו לו עשבים המיוחדים לרפאותו"

אמנם אם יש לפנינו אדם חולה אשר זקוק לעזרה, עלינו מוטל לנסות לעזור בכל מה שניתן. אך, בשביל למנוע את כל הפשקווילים הללו ולהביא רפואה שלמה לעולם, צריך לעשות הכל כדי לפתח את עסק הפצת הדעת בעולם.

ההפצה היא: אמונה (הפצת דעת הצדיק הוא לחזק את האמונה). שמירת הברית (כמו תיקון הכללי, שהוא תיקון הברית. וכן עניין הצדיק הוא בשביל נושא שמירת הברית, דרך עצותיו מקבלים עצות ותיקונים נפלאים בפרט בעניין זה!). כבוד הזולת (דעת הצדיק מתמקדת בדרך-ארץ, כף זכות, אהבת הפשוטים וכו'). על פי הדרך שסלל הצדיק עבורנו להגיע למעלות אלו, אם נפיץ אותם בעולם, נהיה בטוחים שבני האדם יזכו להם (דהיינו להיות בעלי אמונה, שומרי ברית ומכבדים את הזולת) אז החולים לא יזדקקו לתרופות, אלא יתרפאו מלחם ומים!

להנצל ממעשים לא טובים

במקומות שיש בהם מעשים פסולים (כמו מקומות "בילוי" שאין שם "צניעות"), אשר עלולים לגרום לפיתויים... שאם יתפתה אדם ויפול למעשים אלו, אורה חייו הרוחניים בסכנה?! לכאורה המפיץ אמור למנוע עצמו מלהיות במקומות כאלו(?)...

אולם כותב רבי נחמן בתורה קט"ז:

"הנחתן צדקה לצול מעברות.

כי 'כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים'" (מסכת שבת קנא:)
ובמה שאדם מפיץ דעת בעולם, זה נחשב לצדקה ולרחמנות.

והנה אמרו חז"ל (מסכת ברכות לג): "וכל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו".

"ביתן שמרחמין עליו", מן השמים, על המפיץ, שהרי הוא מרחם על הבריות.

אז בהכרח שנותנין לו דעת, כי אם למפיץ לא יהיה דעת, יהיה אסור לרחם גם עליו...

נאזי כיוון שמקבל דעת, הוא נצול מלבוא לידי עברה, כי אין אדם עובר
עברה אלא אם בן נכנס בו רוח שטות' (גמרא מסכת סוטה ג), אבל כשיש לו
דעה, שזה ההפך מרוח שטות, אז הוא נצול מעברות".

יש למפיץ להסיר כל דאגה מן הלב. כל זמן שהוא מרחם על הבריות
ומפיץ צדקה לעניי הדעת, אדרבה, מרחמים עליו מהשמים - הוא מקבל
דעת ולא יפול לרוח שטות.

להנצל מהרהורים לא טובים

אמרו חז"ל שהרהורי עבירה הם "קשים" (יש להם משקל כבד יותר) מהעבירה בעצמה. כי המחשבה היא גבוהה מאוד מאוד, וכשיש מחשבה לא טובה, נפגמת הנפש הרבה יותר ממעשה לא טוב.

בפרק הקודם הבאנו מדברי רבי נחמן, שהמפיץ ניצול מעבירות, אך האם מההרהור ינצל? על זה משיב רבי נחמן בתורה רמ"ב:

"וְכַעַר, שְׂצָדָקָה הוּא סְגוּלָה גְדוּלָה וּמוֹעֵלֶת מְאֹד לְהַנְצִיל מִהֲרָהוּרֵי נְאוּף. אֲךָ אֶף-עַל-פִּי-כֵן אָסוּר לְסַמּוֹךְ עַל-זֶה, וְלִהְיוֹת מְעוֹרָב עִם הַנְּשִׁים וְלִהְרַבּוֹת שִׂיחָה עִמָּהֶם חֵם וְשִׁלּוּם, רַק שְׂאִינֹו מוֹיֵק לוֹ כָּל-כָּךְ, ...אֲבָל מַה שֶּׁהוּא מְכַרַח אִין מוֹיֵק לוֹ. וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַצְדָקָה שֶׁהִיא מַצְלֶת מִהֲרָהוּרֵים שֶׁל נְאוּף, הַשֵּׁם יַצִּילֵנוּ"

העוסק בהפצת הדעת, הצדקה המוכרת ביותר, הוא עוסק בהשפעה, ומי שמשפיע טוב לא מקבל השפעה רעה. (לכן יש להקפיד לא לעסוק בזה בשביל "לקבל" ממון, או כבוד, או אהדה, אלא רק בשביל להשפיע!)

להיות מעורב עם נשים, כגון לתת ספר או לומר דיבור מחזק, פעמים רבות זה הכרח גדול, בבחינת מה שאמרו רבותינו (בגמרא) שהרואה אשה טובעת בנהר ולא ניגש להצילה מחמת שהוא חושש לאבד את מדרגתו הרוחנית, נחשב ל"חסיד שוטה".

מאחר שההפצה זה צדקה, והצדקה מצילה מפני הרהורים לא טובים, אזי מובן היטב מדוע הנמנע מההפצה מחשש להרהורים נחשב "לחסיד שוטה", כי עצם ההפצה היא זו המגנה עליו!

שלמות הדעת

למדנו, שבהפצה (שמגדילה את מוח הזולת) מגדיל המפיץ את מוחו. ועתה נלמד מדברי רבנו, דבר פלא: העוסק בזה, הרודף אחר מעלה גדולה זו של קרוב רחוקים (שמראה להם שהם לא רחוקים אלא קרובים), מסוגל לזכות לא רק להגדלת מוחו אלא גם ל"שלמות הדעת"!

נעתיק את לשון רבנו בתורה נ"ג (רבי נתן מעתיק הספר "ליקוטי מוהר"ן" מציג את התורה הזו בב' נוסחאות, נוסחא אחת: לשון רבנו. נוסחא שניה: כפי ששמע מהחברים):

נוסחא ראשונה:

לְשׁוֹן רַבְּנֵנוּ, זְכוּרָנוּ לְבְרָכָה: ...עֵקֶר הוֹלְדָה הֵן בַּגְּשְׁמִיּוֹת, כְּמוֹ הוֹלְדֵת בְּנִים. הֵן בְּרוּחָנִיּוֹת, כְּמוֹ לְהוֹלִיד חֵידוּשׁ בְּתוֹרָה אוֹ הִנְהַגָּה חֲדָשָׁה וְכוּ'. הַכֹּל נַעֲשֶׂה בְּעֵיקֶר - עַל-יְדֵי הַדַּעַת, בְּבְחִינַת "נִידַע אֲדָם".

וְאָמְרוּ חו"ל: (סְנֵהֲדָרִין ס"ח:) 'קָטָן אֵין לוֹ דַּעַת, לְכֵן אֵינִי מוֹלִיד'

וְעֵקֶר הַדַּעַת, (כְּשֶׁאוֹמְרִים 'לְהוֹלִיד בְּדַעַת' הַכוּוֹנָה:) שֵׁיִשְׁתַּמֵּשׁ בְּדַעַתּוֹ.

וְלִהְשֵׁתֵמֶשׁ בְּדַעַת, הַכוּוֹנָה: שֵׁיִוְצִיא אֶת שְׂכָלוֹ מִכַּח אֶל הַפּוֹעֵל (כִּי גַם לְקָטָן יֵשׁ דַּעַת, אֲבָל אֵצֶל הַקָּטָן עֲדֵין הַדַּעַת בְּכַח וְלֹא בְּפּוֹעֵל, כִּי לֹא הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּדַעַתּוֹ, וְלֹא הוֹצִיא אוֹתוֹ מִכַּח אֶל הַפּוֹעֵל)

וְכִי יִשְׁהוּא שְׂלֵם בְּדַעַתּוֹ (שֶׁהִגִּיעַ לְשִׁלְמוֹת בְּדַעַת שְׁלוֹ, עַל יְדֵי ב' הַדְּבָרִים הַבָּאִים: א:) שֶׁהוֹצִיא אוֹתוֹ מִכַּח אֶל הַפּוֹעֵל, (ב:) וְהִשִּׁיג בְּדַעַתּוֹ מֵה שֶׁאֶפְשָׁר לְדַעַת הָאָדָם לְהִשִּׁיג בְּדַעַתּוֹ, אֲזַי הוּא קְרוֹב לְדַעַת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא!

(אדם שהשלים את דעתו כנ"ל, והוא קרוב לדעת של הקדוש ברוך הוא, בודאי שיש חילוקים גדולים בין דעתו לדעת הקב"ה:) וְאֵין חֲלוּק בֵּין דַּעַת הָאָדָם לְדַעַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אֲלֵא חֲמִשָּׁה דְּבָרִים, בְּמוֹבָא (– עֵיין בְּלִיקוּטֵי מוהר"ן בַּפְּנִים, בַּהֲמִשָּׁךְ הוּא מוֹנֵה אֶת חֲמִשַּׁת הַדְּבָרִים)

וְאֵז (כִּאֲשֶׁר הִשְׁלִים אֶת דַּעַתּוֹ כְּנ"ל, וְהִשְׁווֹה דַּעַתּוֹ לְדַעַת הַשֵּׁם [חוּץ מִחֲמִשַּׁת הַדְּבָרִים שֶׁבָּהֶם וְדָאֵי הוּא נִבְדַּל מִדַּעַת הַקַּב"ה], מֵאִז הַדַּעַת שְׁלוֹ עוֹבְדָת בְּאוֹפֵן שֶׁהוּא - אֶת) דַּעַתּוֹ יוֹגֵק מִדַּעַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ... וְאֵז מוֹלִיד:

מוחיזן

עכשיו רבנו מסביר איך אדם יכול להגיע ל"שלמות הדעת":

בשביל שיוכל האדם להשלים את דעתו, שיהא שלם בדעת ותהיה דעתו יונקת מדעת השם, לזה אי אפשר להגיע אלא על-ידי עסק שעוסק עם בני אדם לקרבם לעבודת השם ותפורה, (רבי נחמן מכריע, שאי-אפשר להשלים דעתו לדעת השם אלא רק על-ידי "עסק" ההפצה! רק) על-ידי זה נשלם דעתו,

כשאומרים "עסק", הכוונה כפשוטו - הדבר מעסיק אותו, כמו מי שהשקיע ופתח חנות מסחרית ענפה, שכל כולו מונח ועסוק בזה! כלומר שעניין ההפצה צריך להעסיק אותו כל כך עד שזה "יטריד" אותו, כמו נגר שנמצא באמצע הרכבת פרגולה לגינה יוקרתית, שבשעת התפילה "העסק" מטריד אותו... ולא כמו שחושבים לתומם כמה מהחסידים, שעניין ההפצה הוא כמו איזו "עבודה מזדמנת"...

עכשיו רבנו יסביר, איך על ידי קירוב רחוקים זוכה לשלמות הדעת:

כי הם (אלו שהוא מקרבם) מחדדין דעתו, בבחינות 'ומתלמידי יותר מכלן' בכל פעם שהוא מפיץ ומגדיל מוחות של אחרים, למעשה הוא גם פורץ לעצמו דרך להגדיל את מוחו, עד שעל ידי שבכל פעם שהוא מגדיל את מוחו יותר ויותר, בסוף הוא זוכה שמשלים את דעתו.

ובשביל זה תלמידים נקראים בנים ("ספרי" פרשת ואתחננו), כי על ידם (על ידי שמלמד אותם) בא ההולכה כי זוכה לדעת, ורק על ידי דעת יש הולדה

ובשביל זה אברהם ושרה טרחו את עצמן לגיר גרים, כי על-ידי זה השלימו דעתם, ונתקרבו... לדעת השם ותפורה, וזכו לבנים שעל-פי טבע לא היו ראויים להוליד, כי על-ידי גרים שהם גיירו נתגדל דעתם, בבחינת 'ומתלמידי יותר מכלם' ועל ידי הדעת הולידו מחוץ לגדרי הטבע:

אבל מי שאין שלם בדעתו שאינו מפיץ... הוא רחוק מדעת האדם, כל שגן מדעת השם ותפורה, ונאזי הוא קטן ואין מוליד.

יש שאין להם "שלמות הדעת", ואנו רואים שהם כן מולידים בנים...(?).

התשובה לכך: מה שהם מולידים, משום שעל פי הטבע היו ראויים להוליד. אבל באופן שעל פי הטבע אין יכולים להוליד, כמו אצל

מוחיזן

אברהם ושרה, אזי, אי אפשר להוליד רק על ידי שלמות הדעת. (ולכן אברהם ושרה שלא היו יכולים להוליד על פי טבע, חיזרו יותר אחרי קירוב רחוקים, כדי להשלים את דעתם ואז יוכלו להוליד)

וכמו כן להוליד ברוחניות, חידושי תורה והנהגות - אפשר שהם כן יתקבלו בעולם גם בלי שלמות הדעת (כמו שאנו רואים בחוש, שיש מנהיגי קהילות ומחברי ספרים שהציבור הולכים אחרי דעתם, למרות שאין להם שלמות הדעת כלל)? אבל להוליד חידושים והנהגות שהם מחוץ לגדרי הטבע, כמו להפוך אדם גשמי לאדם רוחני, להפוך אדם אדיש לבעל תפילה, להפוך אדם שכל הזמן חשב רק על עצמו שיהיה לפתע מוסר נפש על הפצה, להוריד אלוקות לתוך עולם גשמי וכו', הנהגות וחידושים אלו אי אפשר להוליד בלי שלמות הדעת.

וְזֶה הַטֵּעַם שֶׁהַצְדִּיקִים מְנַעֲמִים אֶת עַצְמָן, וְרוֹדְפִים אַחַר בְּנֵי אָדָם לְקַרְבָּם לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵין זֶה כְּדֵי לְהַרְבּוֹת כְּבוֹדָם, חַס וְשְׁלוֹם, אֲלֵא כְּדֵי לְהַשְׁלִים דַּעְתָּם, בְּבַחֲיָנוּת 'וּמַתְלֵמִידֵי יוֹתֵר מִכָּל' (משום שהצדיקים רוצים לחדש את העולם, להנהיג אותו בצורה טובה על פי דעת השם, להביא את העולם למצב שהוא מונהג מחוץ לגדרי הטבע, ובשביל זה הם צריכים להשוות את דעתם לדעת השם, שזה נעשה רק על ידי עסק קירוב רחוקים):

וּבְשִׁבְלֵי זֶה בְּנֵי הַצְדִּיקִים לְפָקֵד עֲקֵרוֹת (שעל פי הטבע לא יכולות להוליד), כִּי הֵם שְׁלֵמִים בְּדַעַת, וּקְרוֹבִים לְדַעַת עֲלִיוֹן, וְאֵין בֵּין דַּעְתָּם לְדַעַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲלֵא חֲמִשָּׁה דְּבָרִים כַּנִּלְ"ל."

נוסחא שנייה.

"וְהָא לָךְ גִּסְחָא שְׁנִיָּה שְׁכַתְבִּיתִי בְּעַצְמֵי קַצַּת מְזַה כְּפִי מַה שֶׁשְּׁמַעְתִּי וְזוּהוּ: כְּשֶׁאָדָם זוֹכֵה לְשְׁלֵמוֹת הַדַּעַת, הֵינּוּ שְׂאוֹזֵכָה לְדַעַת שְׂאֵי אֲפָשָׁר לְאָדָם לִידַע יוֹתֵר, אֲזִי יֵשׁ הַפְּרָשׁ בֵּין דַּעַת הָאָדָם בְּשְׁלֵמוֹת, לְדַעַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּחֲמִשָּׁה בְּחִינּוֹת.

וְצִרִיךְ הָאָדָם לְהַשְׁתַּדֵּל שְׁנִינֵי לְשְׁלֵמוֹת הַדַּעַת, מַה שְׂאֵי אֲפָשָׁר לְאָדָם לִידַע יוֹתֵר, וְלֹא יִהְיֶה הַפְּרָשׁ בֵּין דַּעַתוֹ לְדַעַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּחֲמִשָּׁה דְּבָרִים אֵלּוּ שְׂאֵלוֹ חֲמִשָּׁה דְּבָרִים אֵי אֲפָשָׁר לְשַׁכַּל אֲנוּשֵׁי לְדַעַת, אִם לֹא מִי שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מִמִּין אֲנוּשֵׁי.

מוחיזן

אך לזכות לשלמות הדעת, הוא על-ידי גרים, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה: 'הרבה למדתי מרבתי, ומתלמידי יותר מכלם'
פי על-ידי שכל אחד מקשה ושואל, פי כל אחד יש לו מניעה לעבודת השם ותבונה, וצריך להשיב לכל אחד על שאלתו, על-ידי זה נשלם דעתו.

למדים מהלשון שהדגשנו, שעמדת תלמידים וקירוב רחוקים המדובר בתורה זו, אינו ללמדם הלכות או הטפת מוסר, אלא במי שמלמד את הדרך להגדיל ראש, שכל המניעות בעבודת השם זה מצב של קטנות מוחין והוא משיב להם תשובות שפורצות את המניעות ומגדילות את ראשם.

ועל-ידי זה זוכה לְבָנִים. פי קטן אינו מוליד, פי אין לו דעת השלם. אך פשוטה לדעת השלם, זוכה לְבָנִים.

ועל בן באברהם שהוא הנה מניר אנשים, ושרה מנירת נשים (בראשית רבה פרשה ל"ט), על-ידי זה זכה לשלמות הדעת, שלא הנה הפחש בין דעתו לדעת השם ותבונה, אלא אלו החמשה דברים, ועל-ידי זה זכה להוליד.

סיכום

מהתורה הזו, אנו למדים, שעסק ההפצה הוא הכרחי ביותר, בשביל להגיע לשלמות הדעת ולהשוות את דעתינו עם דעת השם. כי אז, אם יש דעת שווה לדעת השם, נפתרים מכל הבעיות - היסורים, הספקות והבלבולים שיש בעולם, שכולם באים על האדם מחמת שיש לו כמה "חורים" בדעת... לשם הם יכולים להכנס... אבל לכשיזכה לשלמות הזו, להשלים דעתו עם דעת קונו, שזה נעשה על ידי שמייגע את עצמו בשביל לקרב רחוקים, אזי יסורו ממנו כל הבעיות, היסורים, הספקות והבלבולים.

כשזוכה לדעת של השם, אז גם יזכה לשמחה גדולה כמו של השם, שכתוב אצל השם יתברך "עוז וחדוה ממקומו".

גם יזכה להוליד, הן חידושי תורה שלא נשמעו מעולם, והן עצות והנהגות חדשות שיעשו טוב לעולם, עולם חדש. והן להוליד בנים ולפקוד עקרות!

רבע שעה כמו שבעים שנה!

כתוב בשיחות הר"ן קע"ד

"גם שמעתי בשמו שאמר: כשוזכין לדעת השלם אוי יכולין לעשות ולעבוד את השם יתברך ברבע שעה מה שאדם אחר צריך לעבוד ולהתייגע על זה שבעים שנה"

מכאן נבין, שאין להשוות כלל בין מי שעובד ומתייגע בלימוד ותפילות, במידות טובות, תעניות וסיגופים לבין מי שמתייגע בקירוב רחוקים. כי בעבודת קירוב רחוקים זוכה לשלמות הדעת כנ"ל, ואז ברבע שעה הוא יכול להשיג מה שאחרים משיגים בשבעים שנה.

אנו רואים זאת בחוש, שמי שלא זכה להתעסק בהפצה, אינו מסוגל להבין את השכל של המפיצים, אז מתעוררים אצלו התנגדויות...

שלום

מהתורה הנזכרת לעיל, למדנו שהעוסק בהפצה זוכה לבנים. ויש סיבה נוספת לכך שההפצה היא סגולה להולדת בנים:

כותב רבי נחמן בספר "ליקוטי מוהר"ן" תורה מ"ח: על ידי עניין מצוות מוכה האדם זוכה לבנים.

ומבאר רבנו: הסוכה עושה שלום בין הקב"ה לבניו, ולכן, היא סגולה לזכות לבנים. והעושה שלום בין הקב"ה ובניו, הוא בעצמו זוכה לבנים. ע"ש.

לכן, העוסק בהפצת דעת הצדיק, יכוון להשכין שלום בין הקב"ה לישראל. על-כן עליו להחדיר לבנים של השם, שהשם אוהב אותם, ועל ידי זה הם יאהבו אותו, ויהיה שלום.

הרוצה להשכין שלום בין איש לאשתו, שינסה לגלות להם את אהבתם הדדית, ולא יעיז להשכין שלום דרך איומים, הפחדות וכדו',

כך הפצת היהדות, חייבת להעשות בדרך של אהבה, לגלות לאיש הישראלי עד כמה הקב"ה אוהב אותו, וכמו כן להשיח עם השם בהתבודדות, לרצותו ולהראות לו את הנקודות הטובות שיש בישראל, ובזה ישכון שלום בין הקב"ה לבניו.

וראה בספר "ליקוטי הלכות" (ברכות הרי"ה סוף ה') שכותב: "משכני אחריו נרוצה", כי תכף כשהתחלת למשכני לרמוז לי על ידי שלוחך שאתה רוצה לקרבני אזי תכף אחריו נרוצה, באהבה" שנשמות ישראל בשורשם רוצים לרוץ באהבה אל השם, רק צריכים שיודיעו להם שהשם רוצה אותם! ועל ידי זה שמשכין שלום בין הקדוש ברוך הוא לבניו, גם יזכה לבנים.

רק רחמנות

כבר כתבנו, ש"קירוב רחוקים" פירושו: להראות למי שחושב שהוא רחוק ומנותק (קטנות מוחין) שבעצם הוא קרוב ומחובר (הגדלת מוחין).

מוחיזן

כי עיקר הפצת היהדות היא רק הפצת רחמנותו של השם יתברך, כי למעשה, זו כל מטרת הבריאה, כמו שכתוב ליקוטי מוהר"ן ס"ד.

"כי השם יתברך מחמת רחמנותו ברא את העולם, כי רצה לגלות רחמנותו, ואם לא הנה בריאת העולם - על מי הנה מראה רחמנותו? ועל בן ברא את כל הבריאה מתחלת האצילות, עד סוף נקדת המרכז של עולם הנשמי, כדי להראות רחמנותו."

שורש כל הבריאה - לגלות רחמנותו של הבורא, מימלא, בשביל להשיב אדם לשורשו, צריך לגלות לו שורש זה - את הקרבה של השם ואהבתו אליו.

שמחת ההפצה

ההפצה מובילה לשמחה של אמת:

נזכור מה שאמר רבנו (בתורה ק"ו הנלמדת בפרק 2) לגבי ההפצה לעניי הדעת: "אין לך רחמנות גדולה מזו". ויש לדקדק, רבנו אמר "גדולה" ולא אמר 'אין לך רחמנות אמיתית יותר מזו', וגם לא אמר 'אין לך רחמנות מובחרת מזו' - ?

רצונו לומר: עצם זה שיש לאדם רחמנות על עניי הדעת, אזי מראה הדבר שהוא נמצא במצב של גדלות מוחין, לכן רבנו כתב דווקא "גדולה".

ולפי זה גם נבין, מה שרבנו אומר: "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד", ולא אמר "מצוה מובחרת" ולא אמר "מצוה אמיתית" אלא דווקא "גדולה" - ? כי בשביל לזכות לשמחה, צריך להיות - בגדלות מוחין!

לאחר שנתברר, שבהפצה זוכים לגדלות מוחין עד כדי שלמות הדעת, עתה קל להבין את גודל השמחה של המפיצים, כי גדלות מוחין (לה) זוכים בזכות ההפצה) זה שמחה!

דלוק על רבי נחמן

יש שמחה ויש הוללות, השמחה זה דבר רצוי מאוד ("מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד"). וההוללות, מוגדרת כדבר בלתי רצוי. ולכאורה מדוע, הרי גם מי שמתהולל, משתכר ביין ושכר, רוקד ושר, ליבו מתרחב... ואם כך, למה ההוללות לא רצויה?

כי יש בין שמחה והוללות הבדל גדול מאוד:

השמחה הרצויה היא שמחה שבאה מתוך "גדלות המוח"! שמכיר את כוחו, את גודל אהבת הבורא אליו ואז מתרחבת דעתו. ואילו ההוללות היא ההפך הגמור, באה מתוך "קטנות המוח", כשאינו יודע מכוחו, מזלזל בעוצמת נשמתו עד שמגיע למצב שרוצה לשכוח מה"צרות" (צרות = קטנות מוחין) ולכך שותה ומתהולל...

מוחין

יש הבדל בין שכרון חושים שיש לחסיד שרוקד, לבין שיכור (או סטלן) שרוקד: השיכור לוקח את המשקה או את הסם בשביל לשכוח מצרות ודאגות (להעביר את הזמן...), ואילו החסיד לא צריך משקה או סם, עניינו להסתכל על הטוב, לשמוח מהטוב, הטוב גורם לו לשכרון... (אינו מחפש להעביר את הזמן, אלא הוא שמח מהזמן, כעניין הנאמר "זמן שמחתכם")

ומאחר וכל העבירות והחטאים (וכן היגון והעצבות) נמשכים רק מקטנות המוח (כפי שנתבאר), לכן, אפילו שהשמחה של ההוללות היא דבר טוב כשלעצמה (כי הכי חשוב זה להיות שמח), אך, מאחר וזה בא מתוך קטנות מוח (בשביל לשכוח מצרות ודאגות) ולא מגדיל את המוח (כי הסם והמשקה אינו דבר אמיתי אלא השפעה חיצונית), ממילא "שמחה זו מה היא עושה?" היא רק מביאה ליותר עבירות וגוררת לעצבות יתירה!

לא כן השמחה האמיתית שבאה מתוך הגדלת המוח, אפילו אם הוא שמח מאיזו מצוה קטנה, אבל הוא מגדיל אותה בדעתו ועושה ממנה עניין, וכיוון שנתרחבה דעתו, הרי שמשם יזכה לחכמה וחוזק לב, התגברות על כל הפיתויים - לגדלות מוחין עוד יותר.

שמחה בזמן קטנות מוחין

בכמה מקומות רבנו אומר, שמי שאינו שמח, אז שיעשה "מילי דשטותא" - בדיחות, פרצופים מצחיקים, קפיצות וכדו' כדי להגיע לשמחה.

זאת אומרת, כיוון שאינו שמח מתוך מצב של גדלות מוחין, כי הוא נמצא בקטנות מוחין ושום דבר לא מחזק אותו, אז העצה שיעשה כל מיני מעשים שמתאימים למצבו - לקטנות מוחין שלו, שיעשה "מילי דשטותא", אבל רק כדי להגיע לגדלות מוחין. כלומר שיעשה שטויות (ממש כמו מעשי המתהוללים) אבל "לשם שמים", בשביל להגיע לשמחה אמיתית שהיא גדלות מוחין, ולא בשביל להתקע בהוללות.

לכן, השתייה או הסמים למיניהם, שאינם גוררים לגדלות מוחין, כי הם משאירים אותו איתם, שהוא נהפך לשיכור או מסומם למשך זמן מסויים, ומחמתם נמשך ליותר קטנות מוחין, הרי שאינם מעשה לשם הגדלת המוח. לכן הם פסולים.

מוחיזן

פרסום הצדיק

לאחר שנבאר לנו שעל ידי ההפצה זוכה להגדלת המוח, שעל ידי זה זוכה לשמחה אמיתית. לכן המפיצים נראים כאילו הם שיכורים.

וכך כותב רבנו ב"ספר מידות" (שמחה א.): "מי שמפרסם את הצדיק זוכה לשמחה"

אם הנך מפיץ כראוי, אזי צריך אתה להגיע לשמחה. מרגע שהתחלת להפיץ את הצדיק, אתה תראה שינויים במצב רוחך, תהיה יותר שמח.

שמחת פורים

בפורים מרבים בשמחה גדולה מאוד, ואילו בחנוכה אין עניין לשמוח כמו בפורים (מדליקים נרות, שרים קצת שירים ואוכלים סופגנייה או שתיים), ומאחר שידוע, שבשניהם מדובר על 'פרסום נס', אם כן, מה שונה חנוכה מפורים?

התשובה לכך: כי פורים זה פרסום של הצדיק, שמפרסמים את הנס שנעשה למרדכי הצדיק, (כמו שאמרו במפורש במסכת במגילה, שנס פורים נקרא "לעשות רצון צדיק", ואומרים אחרי המגילה "ברוך מרדכי" וכו'. כי פורים זה פרסום הצדיק.) ואילו בחנוכה זה פרסום נס שהקב"ה עשה לישראל, בלי עניין מיוחד של 'פרסום הצדיק'. לכן, בפורים יש עניין מיוחד של שמחה, כי "מי שמפרסם את הצדיק זוכה לשמחה".

גם כשמפרסמים נס שהקב"ה עשה (בלי דגש מיוחד לעניין של הצדיק), גם אז יש עניין של שמחה, (לכן גם בחנוכה נוהגים לשמוח יותר מימים רגילים) אבל לא כמו כשמפרסמים את הצדיק, כי כשמדובר על פרסום הצדיק אז יש התעוררות גדולה של שמחה מיוחדת מאוד.

כי הקב"ה חפץ מאוד שיפרסמו את הצדיקים, יותר מאשר שיפרסמו אותו (כמובא בזוהר הקדוש), כי במה שמפרסם את הצדיק, מתגדל שם השם ונעשה אצלו שמחה גדולה.

הקב"ה, מלבד שחפץ שיפרסמו אותו בעולם (לטובת העולם כמובן, כי הוא לא צריך את העולם, אלא רק רוצה להטיב לו) הוא חפץ יותר שיתפרסם

הצדיק שלו, כי הוא עצמו גדול בשמים ובארץ, ואילו "הצדיק אבד" (כלומר, בדרך כלל כש"האפיקורסים" רוצים לכפור בהשם, הם עושים זאת על-ידי שכופרים בצדיקים, כידוע במשך כל ההסטוריה. מימלא בשביל להגדיל את האמונה בהשם יש צורך לפרסם את האמונה בצדיקים דווקא, כי אז מתגדלת האמונה בהשם).

מחמת גודל אהבתו ורחמנותו של השם עלינו, הוא חפץ ושמח שיתגדל ויתפרסם שם הצדיק שלו. כי רק הצדיק יקרב את ישראל אל השם ורק אז יתגדל שמו של השם ית' באמת וכראוי, ועל-ידי-זה יטיב לכל העולם.

ולכן משה רבנו נתן את התורה, וכן גם מרדכי הצדיק נתן את התורה (אחרי נס פורים שנעשה למרדכי כתוב שהיהודים "קיימו וקיבלו" את התורה באהבה) וכן בכל דור ודור הצדיקים מוסרים את התורה, וכך השם רוצה, שהצדיק ימסור את התורה, שאז זוכים לקיים את התורה כראוי ובאהבה.

כבוד הרב! הזהר שלא תפיץ את עצמך!

נדגיש: כי בודאי התוצאה הרצויה תמיד היא ששם השם יתפרסם ויתגדל. וכמובן כשמדברים על פרסום הצדיק זה רק כדי להוביל לתוצאה זו - ששם השם יתפרסם ויתגדל.

ניגש נבאר עוד, את הסיבה שיש לפרסם את הצדיק בשביל שיתגדל שמו של השם, לא רק בגלל שזה האופן הטוב ביותר להגיע לתוצאה זו, אלא גם בגלל שבלעדי פרסום הצדיק יש סיכוי שלא תגיע תוצאה זו. ולא זו בלבד, אלא שאנו מתיחסים גם לאדם שמפרסם - מה יקרה איתו אם יפרסם את שם הצדיק או אם רק יפרסם את השם? - האם הוא יגיע לתוצאה טובה עבורו או חלילה ההפך...

נציג לפניכם ג' הסברים אפשריים, על ההבדל בין מי שמפרסם את הצדיק לבין מי שמפרסם רק את השם:

א. כאשר מפיץ את "רק" השם, יתכן שהוא יפיץ את עצמו... כי הוא חושב שהוא מקרב את האנשים להשם יתברך, כאילו הוא הצדיק... ואז

מוחין

נעשה אצלו שמחה שאינה של אמת, שמחה שמעורבת עם כבוד וגדלות של גאווה ולא גדלות מוחין... כי לגדלות מוחין הוא זוכה כאשר אינו חושב על גאווה וכבוד (הגאווה והכבוד זה "גדלות", אבל לא בצד של קדושה כלל, מימלא הוא סוטר לגמרי את הגדלות מוחין של הקדושה, זה הפך הגדלות מוחין לה צריכים להגיע!), אבל כשמפיץ את הצדיק, הוא מבטל את עצמו! אז הוא מקבל גדלות מוחין של אמת, של קדושה!

ב. הסברנו כבר, שגדלות מוחין הוא כאשר מגלה אהבת השם וכו' וכך המפיץ מגדיל את המוחות וממילא זוכה אף הוא להגדלת המוח. והנה, כאשר מפיץ את השם בעולם בלי לפרסם את הצדיק, יתכן שזה יגרום לאנשים לחולשה ואימה וכדו', כי אצל השם יתברך יש גם בחינות של יראת עונש והטלת אימה מיום הדין וכו' אך כאשר הוא מפיץ את הצדיק, אשר רק הצדיק יכול להראות לאדם את רחמנות השם, כי הצדיק הוא כולו רק רחמנות, הוא גילוי הרחמנות הנקייה של השם, ואין מצב שהצדיק יחליש את האדם אלא רק יחזק אותו ויראה לו את כוחו, את אהבת השם אליו וכו' לכן כאשר מפיץ את הצדיק הוא מגדיל את המוח לאנשים וממילא מתגדל מוחו ומימלא זוכה לשמחה.

ג. השם חפץ שיפרסמו את הצדיק יותר ממה שיפרסמו אותו: כאשר למשל עושים הרצאות על מציאות הבורא, יתכן שיהיה בזה קלקול ולא תיקון, לאלו שבאים לשמוע את ההרצאה: כי הם באים כדי להתקרב, ואז מוכיחים להם שיש בורא לעולם וכו', ואם זה לא בא דרך פרסום צדיק האמת שמטרתו לקרב להשם יתברך על ידי חיזוק והגדלת המוח וכו', אזי המרצים מסוגלים ביחד עם ההוכחות שלהם לקיום הבורא גם להחליש את כוחם של השומעים... בזה שאפילו בלי לשים לב הם מותחים בהם ביקורת ותוכחות על גודל ריחוקם מהבורא שזה עתה הם הוכיחו את קיומו... נמצא שהשומעים באו להתקרב ומצאו את עצמם רחוקים...

ויש בזה עוד דברים עמוקים מאוד, והם מכת הדור שלנו, מה שמעכב את הגאולה.

מוחיץ

השם יתברך חפץ שיאמינו בו ובמשה עבדו, וכשהוא מבקש מאתנו לזכור את הניסים והנפלאות שביציאת מצרים, הוא גם מבקש שנדגיש שמשה רבנו הוציא אותנו ממצרים.

כי כל הבלבולים והכפירות והעבודות זרות באו לא מתוך כפירות בבורא אלא באו מתוך עיוותים בדרך שהוא רוצה שילכו בה בני האדם לטובת נפשם.

כל הכפירות והבלבולים שמביאים הכוחות הרעים - דווקא מתוך הגדלת שם הבורא... הם כביכול מוכיחים שיש בורא ואז משקרים במה שהבורא רוצה! הם משתמשים בבורא בשביל להפיץ את שקרם!

לכן חייבים לפרסם את הצדיק ביחד עם פרסום הבורא, כי הצדיק מראה את הדרך האמיתית ואת רצון הבורא באמת.

אפילו אם רק יפרסמו את הצדיק וכביכול לא יפרסמו את הבורא, זה גם טוב מאוד! מאחר והצדיק אינו נותן לאנשים לטעות בו, אלא מסתיר את עצמו ושולח אותנו ישר לבורא. אין לצדיק שום עניין אחר חלילה, מלבד לקרב את הנפשות לבורא. כך שככל שמפרסמים את הצדיק ואפילו רק את הצדיק, הכל זה רק פרסום והתקרבות לבורא.

כאן המקום להזהיר, מאלו שבאים בשם הצדיק אך מפרסמים את עצמם! שמדברים משבח הצדיק וכו' ואחר כך מטים את הלבבות להאמין בהם, כאילו שרק דרכם אפשר להתקרב לצדיק, כי אז הם מסתירים את הצדיק ומימלא את השם יתברך! לצערם הרב הם תופסים את הצדיק ומגדילים בשבחו - רק כדי לפרסם את עצמם!

בבואך לקודש פנימה, לקרב את עצמך אל הגן של הצדיק, דע לך, ששם עורבים לך רוב כוחות הרשע, שם הם מעפילים את אימתם בעוצמה שלא ראית קודם לכן. ומרגע זה מתחילה המלחמה האמיתית שלך!

ישובו של עולם

הוזכר בפרקים קודמים, שעיקר הרחמנות אינה על העני בממון אלא על העני בדעת. עתה רבנו שוב ילמד אותנו, מה הוא רחמנות באמת, וירחיב לנו עוד אופקים על עסק ההפצה. (בתורה זו רבנו דיבר בלשון כה קלה עד שב"ה הפעם לא התפתינו הרבה להוסיף או לגרוע. תהנו!):

ליקוטי מוהר"ן תנינא תורה ז.

"מי שהוא רחמן, הוא יכול להיות מנהיג.

מי שאינו יודע איך להתנהג עם הרחמנות, אינו יכול לרחם על תינוק של ארבעה ימים, לתן לו מאכל הצריך לגדול... ולא מה שצריך לקטן בנות, כי קטן בנה צריכין לזנוק רק על ידי חלב בוקא, על-בן צריך לידע איך להתנהג עם הרחמנות, שלקטן בנה צריכין לרחם לתן לו חלב בוקא, ולגדול - מאכל הצריך לו, וכן על כל אחד ואחד צריכין לרחם במה שצריך לו:

ורחמן בנה הוא רק משה רבנו, כי הוא הנה מנהיג ישראל, והוא יהיה המנהיג לעתיד, כי "מה שיהיה הוא שיהיה" (קהלת א).

כי משה רבנו הנה לו רחמנות באמת על ישראל, ומסר נפשו בשביל ישראל, והשליך נפשו מנגד, ולא הנה חושש על עצמו כלל ...

כי הוא הנה רחמן ומנהיג אמת, והנה עוסק ביישובו של עולם, שיהיה העולם מושב מבני אדם,

כי עקר האדם הוא הדעת, ומי שאין לו דעת, אינו מן הישוב ואינו מבנה בשם אדם כלל, רק הוא בחינת חיה בדמות אדם.

ומשה רבנו הנה לו רחמנות, והנה עוסק ביישוב העולם, שיהיה העולם מושב וממלא מבני אדם, הינו בני דעה, בנזכר לעיל, כי הוא פתח לנו אור הדעת, כמו שכתוב (דברים ד): "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים", כי משה פתח את הדעת וגלה לנו, כי יש אלקים שליט בארץ:

כי עקר הרכמנות (מתי באמת צריך להרגיש רחמנות על בני אדם?) הוא כשישראל עם קדוש נופל, חס ושלום, בעוונות, רחמנא לצלן, כי זהו הרכמנות הגדול מכל מיני רחמנות.

כי כל היסורים הקשים שבעולם אינם נחשבים כלל כנגד המשאוי הכבד של עוונות, חס ושלום.

כי כשישראל נופלים בעוונות, חס ושלום, זהו משאוי כבד מאוד, שאי אפשר לשא כלל המשאוי הכבד הזה, בבחינת: "כמשא כבד יכבדו ממנו" (תהלים ל"ח)

כי מי שידע קדשת ישראל מאין הם לקוחים, וידע רוחניות ודקות של ישראל - הוא ידע, שישראל הם רחוקים לגמרי מעוון, ואין עוון שיך להם כלל כלל לא, לפי גודל קדשתם משרשם וגודל דקותם ורוחניותם.

ועל כן כל היסורים שבעולם אינם נחשבים למשאוי כנגד המשאוי הכבד של עוונות, חס ושלום, רחמנא לצלן

ואפלו כשיש לאדם יסורים, אם אין בהם עוונות (אם הם לא בגלל עוון), אינם נחשבים ליסורים כלל. כמו שאמרו חכמינו (שפת נ"ה): 'אין יסורין בלא עון' שכשאין בהם עוון, אינם יסורים כלל,

כי עקר היסורים הם רק כשנופלים בעוונות, חס ושלום, וזהו עקר הרכמנות, לרחם על ישראל - עם קדוש, להוציאם מהמשאוי הכבד של עוונות.

ועל-כן משה רבנו, עליו השלום, בכל עת שנפלו ישראל באיזה עוון, היה מוסר נפשו עליהם והתפלל בעדם, כגון במרגלים וכיוצא. כי ידע, שלפי קדשת ישראל ודקותם, הם רחוקים מעוון, ואי אפשר להם לשא כלל המשא הכבד של עוון כנ"ל.

ובאמת, מהיכן באים לעוונות, חס ושלום? - הוא רק על-ידי שאין לו דעת, כי אין אדם עובר עברה אלא-אם-כן נכנס בו רוח שטות' (סוטה ג), וזהו הרכמנות הגדול מן הכל, שצריכין לרחם עליו להכניס בו דעת, בבחינת (תהלים מ"א): 'אשרי משביל אל דל' כי 'אין עני אלא מן הדעת' (נדרים מ"א), וצריכין לרחם עליו, להכניס בו דעת. (כמו שראינו בפרקים הקודמים בתורה ק"ו)

ואפלו כשמגיע זמנו של האדם להסתלק מן העולם, והנשמה עולה ומתדבקת במקום שעולה, בעולמות עליונים, אין זה תכלית ושלמות,

שתהיה הנשמה רק דבוקה למעלה, רק עקר השלמות של הנשמה היא: שבעת שהיא למעלה תהיה למטה כאן, בעולם-הזה גם-כן! על-כן צריך שישאיר אחריו ברכה - בן או תלמיד, כדי שישאר דעתו למטה גם-כן בעת שנסתלק למעלה,

והעקר - להשאיר בן שיהיה בחינת תלמיד גם-כן, שיקבל ממנו שכלו ודעתו. ...כי זהו עקר השלמות, שישאר דעתו בעולם הזה גם בעת ההסתלקות, בשהנשמה עולה למעלה.

כי מי שידע קצת בידעתו ותבנה, הוא יודע שעקר התענוגים והשעשועים של השם ותבנה הוא רק שאנחנו מעולם הזה השפל נגדל ונקדש שמו ותבנה, וזהו עקר התענוגים והשעשועים של השם ותבנה,

כי השם ותבנה יש לו שרפים וחיית ואופנים ועולמות עליונים, שהם עובדים אותו ותבנה, ואף-על-פי-כן עקר התענוג והשעשוע שלו - בשעולה למעלה העבודה של עולם השפל הזה. ועל בן, צריכין להשאיר אחריו בן או תלמיד, כדי שישאר דעתו למטה, שישאיר בכני עולם הזה השפל כי בשנשאיר דעתו למטה על-ידי בן או תלמיד, נחשב פאלו הוא בעצמו ממש נשאיר בעולם:

ובל אדם יכול לקיים זאת, להעמיד תלמידים: כי בששנים מדברים יחד ביראת שמים, אזי בשאחד מאיר לחברו באיזה דבור, נחשב חברו אצלו בחינת תלמיד ולפעמים נעשה להפך, דהינו בשאחר-כך הוא מקבל מחברו איזה דבור, אזי נעשה הוא בבחינת תלמיד לגבי חברו.

וצריך כל אדם לזהר, להשתדל ולעסוק בזה, ...כי צריך כל אחד לעסוק בישובו של עולם, שיהיה העולם ממלא מבני אדם, כמו שכתיב (בראשית א): "ומלאו את הארץ", כי זה עקר ישוב העולם, בשעהעולם ממלא מבני אדם, הינו מבני דעה, כי מי שאין בו דעת, אינו אדם כלל כנ"ל

[הינו כמו שהאדם-מצנה להעמיד בנים בעולם בשביל קיום העולם, בן הוא מצנה להקיים דעת ויראת שמים בבניו ובתלמידים, כי זה עקר המצנה, ששמירה להעמיד תולדות לקיום העולם, כי העקר - להעמיד תולדות מפיו בני אדם ונקא, ולא מין בהמות וחיית בדמות אדם, על-כן, כל זמן שאין מאיר הדעת בבני אדם, ואינם יודעים

ומרגישים אלקותו ותפוך ומשלתו, אינם בכלל בני אדם, מאחר שאין בהם דעת לדעת את ה', שזה עקר גדר האדם.

פי צריכין לישב את העולם, שיהיה מושב העולם מבני אדם בוקא, דהינו מבני דעה, שידעין את השם ותפוך, וזהו גם כן מצנת: "ומלאו את הארץ", שצריכין למלאות את הארץ בבני אדם הינו שכל אדם מצנה שידבר עם חברו ביראת שמים כדי להכניס דעת בחברו, שזה עקר ישוב העולם, שיהיה העולם מושב מבני אדם, הינו מבני דעה, שידעין את השם ותפוך כנ"ל]

על-כן צריך כל אחד לעסק בזה - להכניס דעת ויראת שמים בחברו, שעל-ידי-זה נעשה חברו בחינת תלמיד אצלו, ואזי, בשמלאו ימיו ונגיע זמן הסתלקותו, אזי ותלבש בזה הדבור שהכניס בחברו, ויהיה נחשב כאלו הוא בעצמו ממש קים בזה העולם,

כי עקר הוא הדעת, וכשנשאר הדעת אחריו על-ידי כן או תלמיד, נחשב כאלו הוא ממש נשא קים בעולם.

וגם התלמיד הוא בחינת כן, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (סנהדרין צ"ט: וענין שם גם בדה"ט): 'כל המלמד בן חברו תורה, כאלו עשאו' כי נחשב כאלו עשה את הגוף של התלמיד גם כן, כי מקודם לא היה נקרא בשם אדם כלל, מאחר שלא היה בו דעת ולא היה רק דמות אדם, נמצא שעל ידי שלמד עמו תורה והכניס בו דעת, על-ידי-זה נעשה אדם, על-כן נחשב כאלו עשאו ממש, על-כן גם התלמיד הוא בחינת כן:

מעל למוחין!

ראינו עד עתה, את הזכיות והמעלות להם מגיע המפיץ. לגדלות מוחין, לשמחה, לשמירה מחטאים והרהורים, לבנים ולשלמות הדעת. גם ראינו בפרק הקודם, שזה "חיוב" להיות מפיץ (אגב, רבי נתן בליקוטי הלכות כותב שצריך כל אדם לקרב נפשות להשם יתברך כי לשם כך הוא נברא!). נראה איפה שהזכייה ב"שלמות הדעת" היא המפתח ביותר! הלא הזכרנו בשם רבנו שמוי ששלם בדעתו יכול להשיג ברבע שעה מה שאדם אחר מתייגע במשך שבעים שנה!

האם יש אפשרות על ידי עסק ההפצה לשאוף לזכייה גדולה יותר?! בפרק הזה נלמד שאכן כן! - יש אפשרות לזכות ליותר!

בפרקים הקודמים הבאנו את דברי רבנו, שעסק ההפצה נחשב לצדקה ואף ליותר ושעל ידי הצדקה נשמר מחטאים והרהורים.

נשאלת השאלה: מה נענה למציאות, אם חלילה אדם נפל ממדרגתו בזמן ההפצה, אף שאפשר לומר שהיה נופל (עמוק יותר) גם בלי ההפצה, כי לא יתכן שההפצה עצמה תפיל אותו כנ"ל, אך עדיין, כיוון שקרתה איזו נפילה בהיותו בהפצה, מה נענה לאלו שחוששים למציאות כזו?

אז נתחיל!

כותב רבנו (תנינא ה' ט"ו):

"כי באמת, צריכין ביקא (דווקא) לסלק את המוח, (דהיינו) כי צריכין להשליך כל התקמות ולעבוד את ה' בפשימות,

כי צריך שיהיו מעשיו מרובין מחכמתו (אבות פק ג), ולא המדרךש הוא העקר, אלא המעשה (שם פק א). ועל כן צריכין לסלק כל התקמות ולעבוד את ה' בפשימות, בלי שום חכמות.

מוחין

לא מִפְּעֵי חֲכָמוֹת שֶׁל שְׁמוֹת שֶׁל סֵתֵם בְּגֵי אָדָם, אֲלֵא אֶפְלוֹ חֲכָמוֹת
גְּמוּרוֹת, אֶפְלוֹ מִי שֵׁישׁ לוֹ מִחַ גְּדוֹל בְּאַמֶּת, בְּשִׁמְנוּעַ לְאַיִה עֲבוּדָה, אִז הוּא
צָרִיךְ לְהִשְׁלִיךְ כָּל הַחֲכָמוֹת וְלַעֲסֹק בְּעֲבוּדָתוֹ יִתְבַּרְךְ בְּפִשְׁיּוֹת.

בענין הנהגת ה'תמימות והפשיטות' עליה דיבר רבנו, היה צורך לכתוב
חיבור שלם, ולא יספיקו המון יריעות כדי לבאר נושא זה, וכל שכן לא
בחיבור זה.

בעיקר מה שנגענו בתורה זו, בשביל הדברים הבאים:

"וְצָרִיךְ אֶפְלוֹ לְהִתְנַהֵג וְלַעֲשׂוֹת דְּבָרִים, שֶׁנִּרְאָה בְּמִשְׁנַע בְּשִׁבִיל עֲבוּדַת
הַשֵּׁם, בְּבַחֲנֵינָת (מִשְׁלֵי ה'): "בְּאַהֲבַתָּה תִשְׁנֶה תְּמִיד", שֶׁבְּשִׁבִיל אַהֲבַת הַשֵּׁם
צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים הַנִּרְאִין בְּשִׁנְעוֹן, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת מִצְוֹתָיו וּרְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךְ.
כִּי צָרִיכִין לְהִתְנַלְּג לְכָל מִינֵי רֶפֶשׁ וְטִימָה בְּשִׁבִיל עֲבוּדַת הַשֵּׁם וּמִצְוֹתָיו
יִתְבַּרְךְ, וְלֹא דוֹקָא מִצְנָה מִמֶּשׁ, אֲלֵא כָּל דְּבַר שֵׁישׁ בּוֹ רְצוֹן הַשֵּׁם יִתְבַּרְךְ,
נִקְרָא מִצְנָה.

וְכָל דְּבַר שֵׁישׁ בּוֹ רְצוֹן הַשֵּׁם יִתְבַּרְךְ, שְׁעוֹשִׂין בּוֹ נַחַת לְאַבְיוֹ שֶׁבְּשִׁמּוֹם, הוּא
בְּחֵינָת מִצְנָה.

וְצָרִיךְ לְנַלְּג עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי רֶפֶשׁ וְטִימָה, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אֵינָה רְצוֹן וְנַחַת
לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךְ. נֶאֱמַר בְּשִׂאֲהֶבְתּוֹ חֲזָקָה כָּל-כֶּךָ לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךְ, עַד שֶׁמִּסְלַק
כָּל חֲכָמָתוֹ וּמִשְׁלִיךְ עֲצָמוֹ לְרֶפֶשׁ וְטִימָה בְּשִׁבִיל עֲבוּדָתוֹ יִתְבַּרְךְ, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת
לוֹ יִתְבַּרְךְ אֵינָה נַחַת, אֲזִי הוּא מוֹבָה לְהַפְחִין, כִּי אֲזִי זוֹכָה לְהַשִּׁיג
אֶפְלוֹ מַה שֶּׁהוּא לְמַעַלָּה מֵהַפְחִין..."

ראו את הדברים הבאים, קראו בנחת ועם הרבה לב:

"...עַל-יְדֵי שִׂאֲהֶבְתּוֹ חֲזָקָה כָּל-כֶּךָ לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךְ, שֶׁמִּשְׁלִיךְ וּמִנְלַגַּל עֲצָמוֹ
בְּרֶפֶשׁ וְטִימָה בְּשִׁבִיל עֲבוּדָתוֹ יִתְבַּרְךְ, וְעוֹשֶׂה עֲבֻדוֹת כְּעֶבֶד מִמֶּשׁ בְּשִׁבִיל
אַהֲבָתוֹ יִתְבַּרְךְ, אֲזִי זוֹכָה לְהַשִּׁיג גַּם מַה שֶּׁבָּעַת קִיּוֹם הַפְחִין אֵין יְכוֹלִין
לְהַשִּׁיג..."

יש הבנות והשגות להם זוכה אדם שהוא בגדלות מוחין, להבין ולהשיג
דברים שאין אדם שבקטנות מוחין מסוגל להשיג. אבל רבנו מדבר
עכשיו, על אדם שמגלגל עצמו ברפש וטימ בשביל לעשות רצון השם,

מוחיז

שהוא זוכה להבנות והשגות שהם מעבר למוחיז... דהיינו למה שגם זה שמיושב בדעתו ונמצא בגדלות מוחיז אינו זוכה!

כפי שרבנו ממשיך לבאר:

"כי יש פחינת בן, שהיא מחפש בגנויא דמלכא (בגנוי המלך), כמו בן, ויש פחינת עבד, שאין לו - רק לעשות עבודתו שנתנו לו, ואסור לו לשאול שום טעם וחקיקה על עבודתו, כי הוא מחיב רק לעשות את שלו, דהיינו עבודתו שנתנו לו לעשות.

אבל יש בן, שהוא אוהב כל-כך את אביו, עד שמחמת האהבה הוא עושה מעשה עבד, מה שעבד פשוט צריך לעשות, והולך וקופץ בתוך הסוללות הגדולה (שקורין פאסי), בתוך קשרי המלחמה, ומגלגל עצמו בכל מיני רפש ומיט בדי לעשות נחת רוח לאביו, מה שאפלו עבד פשוט לא היה עושה עבודות כאלו, ואזי, בשאביו רואה אהבתו החזקה כל-כך, עד שמשליך עצמו לעבודות גמור בשביל אהבתו, אזי הוא מגלה לו גם מה שאין נמסר אפלו לבן, כי אפלו הבן, שהוא מחפש בגנויא דמלכא, אף-על-פי-כן יש מקומות שגם הבן אסור לכנס לשם, הינו שיש השגות, שגם הבן אינו משיג אותם, אבל על-ידי שהבן מסלק כל חכמתו ומשליך עצמו לעבודות בנ"ל, על-ידי-זה אביו מרחם עליו ומגלה לו מה שאינו נמסר אפלו לבן.

רפש ומיט

כדי לזכות להשגות והבנות מעבר למוחין, ראינו בפרק הקודם, שצריך לזרוק את השכל, לעשות מעשי שגעון ואפילו להכניס עצמו לתוך רפש וטיט בשביל לעשות רצון הבורא.

מיהו נורמלי?

מעשי שגעון...

לזרוק את השכל...

לא על כל דבר הצדיק אומר לנו 'לזרוק את השכל!', עלולים לטעות בדיבור הזה, עד כדי כך, שבורחים מהאמת ולא מתמודדים איתה... משתמשים בטיעון ש'זורקים את השכל' ולא שואלים שאלות'... דווקא במצבים שמן הראוי להשתמש בשכל ולברוח מכל נקודה של שקר!

ידוע המשפט "מי שלא משוגע הוא לא נורמלי"... משפט אמת ויציב הוא! בפרט אחרי שראינו את התורה הנזכרת בפרק הקודם. כשהשכל האמיתי אומר שצריך לעשות איזה מעשה בשביל השם, והעולם רואה את זה כמעשה שגעון, או שהשכל של האדם בעצמו מתבלבל מהמעשה הזה בגלל שלפי ה"נורמליות" זה מעשי שגעון, אז הצדיק אומר לך 'לזרוק את השכל' הזה, ולעשות מה שהשכל האמיתי אומר לעשות! ומאחר ולפי השכל האמיתי צריך לעשות מעשה כזה של שגעון מימלא אם הוא לא עושה מעשה שגעון והולך לפי הנורמליות אז הוא לא נורמלי...

בתורה הזאת, הצדיק מגלה לנו שמי שעושה מעשי שגעון ונכנס לתוך רפש וטיט בשביל לעשות איזה רצון השם, אז הוא זוכה למעל המוחין!

מהו רפש ומיט?

את כוונת רבנו באומרו 'להכנס לרפש וטיט' אנו נפרש בקצרה, והמשכיל יבין מדעתו:

מוחיין

ה"שכל הנורמלי" אומר, שמי שרוצה לשמור את עצמו, על דרגתו הרוחנית, שעליו להסתגר ב"ד' אמות של הלכה", מבלי להעיז ללכת להפיץ במקומות של חטאים וכדו', אבל רבנו כאן מגלה לנו, שמי שאוהב את השם, עליו לאהוב את בניו של השם, ואם הם נמצאים במקומות של חטאים, אז אם הוא זוכה להשליך את השכל (ולא להסתכל על מה שהעולם הנורמלי חושב) ומכניס עצמו לתוך הרפש והטיט (שזה משל למקומות של חטאים)... בשביל אהבת השם! אז הוא זוכה, לא רק להגדלת המוחיין ולשלמות הדעת (מה שראינו בפרקים קודמים) אלא זוכה להשיג מה שמעל המוחיין!!!

"אין זה פגם והרס אלא תיקון"

כשרבנו אומר "רפש וטיט", מסתבר, שאכן מדובר במקומות נמוכים ומרוחקים מאוד מהקדושה. כי ללא פירוש זה, מה כבר דומה לרפש וטיט?

נחזק את הדברים מלשון הרמח"ל בספרו "אדיר במרום" (כ"ח):

"במקום שאין איש השתדל להיות איש, וזה כי מי שרוצה להראות חיבתו לפני המקום ב"ה ולמצוא חן לפניו (מזכיר מאוד את הלשון רבנו הנ"ל): **"בְּשֵׂאֵהֶבְתּוֹ חֲזָקָה בְּלִבּוֹ לְהִשָּׁם יִתְבַּבֵּן"**, הוא כאשר חסרים עובדים ומתקנים בעולם, (שרוב העולם כל מה שהם עושים רק לצורך עצמם הם עושים, ואפילו לומדי תורה וראשי ישיבות וכו' כל מה שהם עושים לצורך עצמם עושים, כמו שאומר הזוהר הקדוש, וכן האר"י הקדוש מרחיב מאוד בזה. ועיין בזה אם תרצה בספרי רמח"ל והאר"י. ולכן מי שרוצה לעשות משהו באהבה בשביל השם וילדיו - עליו) ליטול הוא על שכמו העבודה והתיקון גם לכל האחרים, שאז הוא נחשב ומצדיק לפני הקב"ה לטובה.

הקושיה שעולה על הלב: מאחר וכנראה מדובר בעבודה לא פשוטה כלל, שעלולה לגזול מסדרי לימוד וסדרי עבודת השם, שהרי מי שיוצא להפיץ הוא נכנס למהלך שאינו יכול לשלוט בזמן... ועל זה כותב הרמח"ל:

...את הסדר (סדרי לימוד, קביעות והתמדה, מגבלות למיניהם) יש לשמור בשעה שמקיימין התורה (אם העולם מתוקן ונוהג כסדר, ינהג אף הוא כסדר...), אך אם מבמלין אותה, (שהעולם לא מקיימים את התורה והוא רוצה לעסוק בתיקון העולם ולא רק בתיקון עצמו, אז) הנה אי אפשר לילך בזה הדרך לעשות חלקו לבד (שאינו יכול לקיים איזהו סדר...) כי לא ימצא תיקון מספיק לעולם (שאם יקיים סדרים לעצמו, לא יוכל לתקן את העולם), אלא צריך דרך אחר...

ועכשיו הרמח"ל יביא לנו את תוכחת הנביא, על מציאות שיש אנשים בעולם פורקי עול עוזבי תורה, (שכחו או שוגגים), ואלו שיודעים מהשם ומתורתו מתעלמים מהם ועוסקים בעניינם, כדי לשמור על סדרם:

וזה שאמר הכתוב "יירא כי אין איש וישתומם כי אין מפגיע" (ישעיה נ"ט) כי מפגיע נקרא מי שנוטל על עצמו לתקן בעד האחרים שאינם מתוקנים, והוא עניין "ולפושעים יפגיע" (ישעיה נ"ט) ... ולכן הקב"ה תודה ואומר 'לא די שאין אנשים ("מתוקנים") שם, אין מפגיע ("מתקן") בעד הפושעים?'

ועכשיו הרמח"ל ימשיך לחזק את היציאה מהסדרים הפרטיים, לצורך העבודה האחרת שהיא בלית תלויה בזמן ובסדר, עבודת תיקון העולם (הפצה):

וזה הפירוש "הפרו תורתך" משום "עת לעשות להשם", כי בהיות התורה מתחלשת בתיקוניה משום מעשי בני אדם, לפעמים יצטרך על איזה דבר לשנות לפי שעה (לעשות דברים משונים, כלשון רבנו "וְצִרִיךְ אֶפְלוּ לְהִתְנַהֵג וְלַעֲשׂוֹת דְּבָרִים, שְׁנֵרָאָה בְּמִשְׁנֵעַ בְּשִׁבִיל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם", כגון להכנס למקומות הנ"ל) משום "עת לעשות להשם"

וממשיך הרמח"ל ומסכם, שימו לב:

כללות העניין, שכל אדם (שהוא לא בגדר "בהמה", שיש לו דעת) צריך להקריב עצמו בזמן שאין אחרים (כביכול, לוותר על שאיפותיו הרוחניות, ואפילו להתלכך) וליכנס אפילו במקום שאלמלא היו אחרים הוא לא היה נכנס (כי זה מקום שיכול להוריד אותו, לכלכלך אותו), כי אין זה פגם והרס (הירידה והלכלוך) אלא תיקון (זו למעשה עלייה רוחנית גדולה ונקיון גדול)"

מוחיין

מסיום דברי הרמח"ל, שאמר "אין זה פגם והרס אלא תיקון", משמע שמדובר במצב שלכאורה יש בו "פגם והרס", כגון שנכשל במראות אסורות או מבטל תורה ותפילה (כלומר, לימוד ותפילה בפועל הוא מבטל, אך בודאי שבעסק ההפצה יש בהם בחינות נוראות של תורה ותפילה), אך מחמת שזה "עת לעשות להשם", אין זה נחשב לפגם והרס אלא אדרבה נחשב לתיקון!

וכמו שאמר רבנו בלשון הנ"ל "שְׁמִי שְׁלִיךְ וּמְנַלְגֵל עֲצָמוֹ בְּרֶפֶשׁ וְיִטֵּמֵ (דהיינו כביכול מתלכלך ממש) בְּשִׁבִיל עֲבוֹדָתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְעוֹשֶׂה עֲבֹדוֹת בְּעֶבֶד מְפֹשֵׁשׁ בְּשִׁבִיל אֲהַבְתּוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲנִי זוֹכֶה לְהַשְׁיִיג גַּם מֵה שֶׁבָּעֵת קִיַּם הַמּוֹחִיין אֲיִן וְכוּלֵין לְהַשְׁיִיג..." שזה לא לכלכוך - לא פגם והרס - אלא תיקון ממש! ולפי דברי רבנו, התיקון הוא: שזוכה להשיג מעל המוחין!

אף על פי שלכאורה נראה שהוא "מפסיד" רוחנית, אך בעצם הוא זוכה יותר, להסתכלות אמיתית ולבהירות - מעל המוחין הרגילים.

עז פנים

הכניסה למקומות של חטא ופיתויים בשביל לקרב, הינו דבר מאוד עדין, ולא כל אדם תמיד מסוגל לזה (אם כי יש לציין, אנו מכירים אנשים שטענו כך, שהם לא מסוגלים לחזור למקומות שהם היו בהם בעבר ושהם עלולים להשאב וכו' אבל כשהם התגברו והעיזו לעשות כן, בדרך נכונה, אז הם ראו שכל הפחד שלהם היה בגלל שהם לא הכירו את עצמם היטב. ואדרבה הם התחזקו יותר בהתגברות על התאוות וזכו להפיץ את אור האמת לאלו "דרי מטה" הנמצאים שם) ויש על זה מליצה יפה: "עז פנים לגיהנום" - מי שיש לו עזות של קדושה, עליו לרדת למקומות שהם בחינת גיהנום, מקומות של חטאים, בשביל לקרב לקדושה. "ובושת פנים לגן-עדן" - מי שהוא עדין נפש, ומרגיש חולשה רוחנית, שישאר בבית-מדרש - בגן-עדן...

הדרכה קטנה להפצה במקומות "נמוכים"

יש להמשיך להמליץ בדרך זו, למי שזוכה להפיץ במקומות אלו: אמרו חז"ל שצריך להיות "עז כנמר, קל כנשר, רץ כצבי וגיבור כארי, לעשות רצון אביך שבשמים".

מוחיין

"עז כנמר" - זו העזות הנ"ל ("עז פנים לגיהנום"), להכנס למקומות "מסוכנים" בעזות של קדושה.

"קל כנשר" - להיות שם קליל... לא להתבהל... לזרום עם האנשים בראש שלהם. וכמו כן, להיות קליל עם ההלכות, לא להיות בחומרות שעלולות לצמצם את מהלך ההפצה, כמובן לא לעבור על עיקר דין ההלכה, אך לא להחמיר ולהדר... ואין לומר שעל האנשים שאותם הוא מקרב שבודאי הוא צריך להקל עליהם כמה שאפשר ואפילו לסמוך על פוסקים בודדים.

"ריץ כצבי" - זה בשלב שצריך לנוס מהמקום בריצה... כגון שהוא מרגיש שנסחף לאוירה ומאבד יראת שמים... וכמו כן, אם הוא כבר הפיץ שם מספיק, נהנו מימנו וניכר בעיניו שעכשיו הם יעדיפו שיילך... - אז עליו לרוץ משם ולתת להשם יתברך שימשיך לפעול עליהם בהמשך הזמן.

"גיבור כארי" - בהפצה יש אורות גדולים של חסד, וקשה מאוד להמשיך את סדר היום בעבודת השם, ובפרט אם הוא היה בכל מיני מקומות שהחזירו לו אור שאותו הוא לא מקבל בשאר עבודת השם, לזה הוא צריך להיות "גיבור כארי" לעבודת הבורא, (זה הסעיף הראשון בשולחן ערוך "הוי מתגבר כארי לעבודת הבורא")

בהפצה יש הרבה אורות של "חסד" (הרחבה), אך אל לו למי שעובד את בוראו להיות רק חפץ באורות והרחבה, אלא גם לחפץ "בגבורה" (צמצומים) - לעבוד את בוראו כמו אריה, אפילו כשאין אורות כמו שיש בהפצה.

מוכרח לשכוח לגמרי מכל מה שהוא ראה ושמע שם ולהכניס את עצמו למהלך מסודר בעבודת השם - גיבור כארי. (אולם, יש לציין: יש יחידי סגולה שזכו לגמרי, שיכולים להתעסק רק בהפצה ורק שם עיקר גבורתם. אך רוב העולם, שלא מסוגלים להשליך הכל ולהתעסק רק בהפצה, עליהם לקחת את העצה הנ"ל ולהתגבר כארי לעבודת הבורא כמו חצות, לימוד והתבודדות).

למה אתה רק לומד, מה, אתה רוצה להיות עם הארץ!?

אמרו חז"ל: "גדול שימושה יותר מלימודה" - שהמשמש את הרב, מעלתו וגם השגתו (בחכמה ובמידות) גדולה יותר ממי שרק לומד אצל הרב. עסק הפצת דעת הצדיק, נחשבת לשימוש, כי הצדיק, בפרט אחרי פטירתו, צריך שיקחו אותו לכל מיני מקומות, ומי שמפיץ את דעתו באיזה מקום - הוא מושך אותו לשם. לכן הפצת דעת הצדיק זה למעשה שימוש הצדיק.

מכיון שהמפיץ נחשב שהוא משמש את הצדיק, אז מכאן נבין גודל המעלה של המפיץ - הרבה מהלומד ושונה את תורתו: כי אמרו חז"ל במסכת ברכות "קרא ושנה ולא שמש הרי זה עם הארץ!" לכך עדיף לאדם שיעסוק בהפצת תורתו של הצדיק, הרבה יותר מללמוד את תורתו.

טובה גדולה עוד יותר עושים המפיצים את הצדיק במקומות ה"נמוכים", כי גם למעלה יש לצדיק עליות וירידות ואי אפשר לעלות בלי לרדת כידוע, ולכן, כאשר מורידים את הצדיק למקומות נמוכים ביותר, כמה שזה יותר נמוך, כך יש לו עליה גדולה למעלה!

הפצה - קיבוץ ראש השנה

עתה נלמד דיבור של רבנו על עסק ההפצה, מחזק ואפילו מחייב. וכאלו לשונות על עניין ההפצה יש המון, ובעזר השם יתברך צריך איש ישראלי בר לבב שיחגור מותניים ללקט את כל הדיבורים שיש בספריו הקדושים על עניין ההפצה.

מתוך הלשון הבא, תראו איך שעניין ההפצה ובפרט כאשר נכנס לתוך "רפשי וטיט" (העניין המוזכר בפרק הקודם) קשור מאוד לעניין הנורא של קיבוץ ראש השנה אצל הצדיק (כידוע שהקיבוץ בראש השנה אצל הצדיק, הוא עניין גבוהה ונורא אצל רבי נחמן):

לגבי עניין ההפצה - כתוב חיי מוהר"ן (תקמ"ג)

"כמה פעמים היה מדבר הרבה עמנו והזהיר אותנו מאד לקרב נפשות להשם ותברך, להשתדל לדבר הרבה עם בני אדם כדי לעוררם ולהשיבם לקרבם להשם ותברך.

ורצונו היה אפילו לדבר עם בני העולם שיחות חלין בעסקי העולם, אולי יצמח ויתגלגל מזה דבורים שיעוררו אותם להשם ותברך ואפילו אם לא יפעל כי-אם תנועה בעלמא, שיקנם בהם איזה הרהור תשובה או התעוררות לפי שעה, גם-כן טוב מאד, מכל-שגן שיכול להיות שברכות הנמים, פשידבר עמהם ויחזר וידבר, אולי יזכה לעוררם באמת להשם ותברך ולקרבם לעבודתו ותברך אשר אין דבר גדול מזה, כמוכא בכל הספרים בפרט בזר הקדוש, כמו שכתוב שם ונראה מאן דאחד בידא דחבא וכו' וקדשא בריך הוא משתבח בה בכל עלמין.

והוא ז"ל האריך לדבר עמנו כמה וכמה פעמים מזה, וזו אותנו לזה מאד בכמה מיני לשונות. וכמה פעמים היה מבנה אותנו בבזונות על שאנו מתעצלים בזה, ופעם אחת קרא אותנו עצים יבשים על שאין אנו מולידיים נפשות שיתקרבו להשם ות' על ידינו.

מוהר"ן

ופעם אחת בליל מוצאי שבת עמדנו לפניו עם כמה אנשים מהחשובים ש'לו, והוכיח אותנו מאד כמה שעות על ענין זה וספר אז הרבה מענין זה. וגם הנה רצונו ש'סעו נסיעות בשביל זה כדי לדבר עם בני אדם."

ולענין קיבוץ ראש השנה אצל הצדיק - כתוב בספר חיי מוהר"ן רכ:

"בערב-ראש-השנה דבר עמנו מהרב מברסלב שלא הנה על ראש-השנה אז באומין, ואמר לנו מה אמר לכם אין דבר גדול מזה, הינו להיות אצלי על ראש-השנה."

גם לענין ההפצה וגם לענין קיבוץ ראש-השנה אצל הצדיק, בשניהם נאמר הלשון "אין דבר גדול מזה"! זאת אומרת, האור שמקבל הנמצא אצל הצדיק בקיבוץ ראש השנה, זוכה לו המפיץ, בכל השנה!

רפ"ש ומיט - ראש השנה

התורה שלמדנו בפרקים הקודמים, לגבי "רפ"ש ומיט", למרבה הפלא - זו תורה שנאמרה מפי רבנו ביום ראש השנה, כמסופר בחיי מוהר"ן מ"א:

גם בראש-השנה קדם שאמר התורה הנ"ל, הלך לומר תשליך ונפל על הרפ"ש

ואחר-כך נכלל זאת בהתורה בדרך נפלא שלא נשמע מעולם. עין שם באות מ"ו, ומה שמוכא שם שצריך לגלגל עצמו בכל מיני רפ"ש ומיט כדי לעשות נחת רוח לאביו שבשמים, ומה שזוכין על-ידי זה עין שם.

נמצא, שכדי לזכות לאור של ראש השנה על ידי ההפצה, יכולים יותר או בעיקר - לזכות בהפצה שהיא בבחינת לגלגל עצמו ברפ"ש ומיט, שזה הכניסה למקומות הנמוכים, כמוזכר בפרק הקודם.

מה לבחור?

לא מצאנו עוד מקום אחר שרבנו התבטא בלשון "אין דבר גדול מזה", מלבד על ראש השנה וההפצה. זאת אומרת - אם יתגלה לך מלאך ויגיד 'בא איתי ואגלה לך סתרי תורה', ויבוא גם חסיד ברסלב ויציע לנסוע

מוחיזן

איתו להתבודדות ויבואו עוד כל מיני אנשים עם הצעות מפתות להשיג כל מיני דרגות רוחניות, ויבוא גם מפיץ אם גורטאה ויציע לנסוע איתו להפצה, אז הבחירה תהיה - אם הנך חפש באמת לאמיתה - לצאת עם המפיץ ולוותר על כל ההצעות האחרות! כי "אין דבר גדול מזה" מההפצה.

ומי שיש לו נפש אמיתית להפצה, כשהוא נוסע לצדיק בראש השנה, עליו להתעסק בקיבוץ הזה רק בהפצה ובקירוב לצדיק. בפרט בדורות אלו שהקיבוץ אצל הצדיק מעורב עם הרבה טוב ורע (הקוצים שסובבים את השושנה שבאים לקיבוץ כדי להרחיק אנשים מהצדיק רחמנא ליצלן ואין כאן המקום להאריך) לכן, מי שמפיץ יש לו הרבה עבודה של הפצה בקיבוץ אצל הצדיק. כך שהוא זוכה גם לקיבוץ ראש השנה וגם להפצה, שעל שניהם נאמר "אין דבר גדול מזה"

יש כאן מקום להרבות בדיבורים ולהתברר בהמון דברים, והחכם יבין מדעתו. השם יצילנו מטעויות, ויזכה אותנו לכל התיקונים.

עיקר העיקרים

יש הרבה מקומות שרבנו כותב "והעיקר" ... לגבי הרבה עניינים בעבודת השם, ולא פעם תמהים הלומדים - מה הוא עיקר העיקרים?

"נו, אנחנו יושבים ומדברים ומדברים, אוטו יש לי, נהגים יש לי, דלק גם כן יש לי, מתי שאתם רוצים אני מוכן לבוא, יכולים לנסוע יומם ולילה ולפרסם את רבנו בכל ארץ ישראל. אני רוצה לנסוע פעם לירושלים, פעם לכותל, אולי אזכה להכניס אור רבנו, זה העיקר שבכל העיקרים! זה העיקר העולם, עיקר הכל! אני מוכן לנסוע, אני מוכן לנסוע לאיפה שאתה רוצים..."

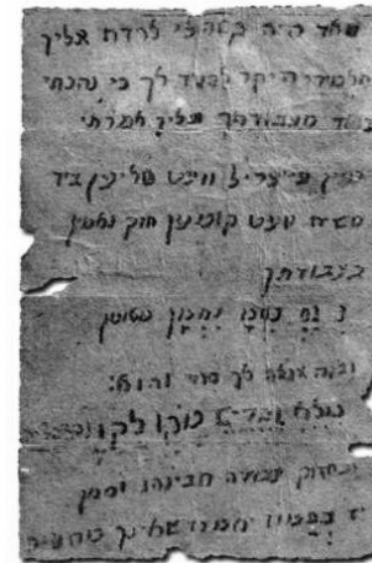
(סבא ישראל)

תלמידי היקר

רבי ישראל דב אודסר - סבא ישראל זצ"ל, קיבל בימי צעירותו פתק מרבי נחמן, היה זה בתקופה שר' ישראל הצעיר היה ב"ירידה" (קטנות מוחין) והפתק רומם אותו (גדלות מוחין). ר' ישראל שמר את הפתק אצלו באורח פלא במשך שישים שנה ולא פרסם אותו אלא רק לצדיקים ולמקובלים. וכשהוא מעל גיל תשעים פרסם את הפתק.

וכך לשון רבנו נחמן בפתק ששלח לר' ישראל:

מאד היה קשה לי לרדת אליך
תלמידי היקר להגיד לך כי נהנתי
מאד מעבודתך ועליך אמרתי
"האש שלי תוקד עד
ביאת המשיח" חזק ואמין
בעבודתך
נְהַיְתָה נְהַיְתָה נְהַיְתָה מאומן
ובזה אגלה לך סוד והוא:
מלא וגדיש מקו לקו (פצפצי-ה)
ובחזוק העבודה תבינהו וסמן
יז בתמוז יאמרו שאינך מתענה

רמזים בפתק

בעזרת השם, נבאר קצת רמזים בפתק, על פי המבואר לעיל:

מאוד היה קשה לי לרדת אליך. הצדיק יורד לכל אחד ואחד, אפילו למי שנמצא בשאול תחתיות ולמטה משם, גם לשם הצדיק יורד כדי לעלותו. כגון במקום קבורתו (רבנו מאוד ביקש שנבוא אליו לקברו, משם הוא מפיץ את אורו. גם פועל ישועות ובעיקר עוסק בתיקון הנשמה) – שם הצדיק מפיץ את

מוחיזן

עצמו לבאים אליו, וככל שבא אליו "רשע" יותר גדול, כך הצדיק יורד אליו יותר, עד מתחת למקומו. וזאת כדי לעלות אותו. וככל שהצדיק יורד אליו יותר, כך הצדיק בעצמו עולה יותר (כשם שבעולם הזה, בשביל לעלות צריך קודם לכן לרדת - ירידה לצורך עליה, כך גם בעולמות העליונים, גם שם יש מושגים רוחניים של עליה וירידה).

"קשה" לו "לרדת", כי מאחר והפתק נועד לכל אדם (סבא ישראל אמר, מאחר ורבנו הוא לכל אדם וגם ספריו הם לכל אדם, כך גם הפתק הוא לכל אדם), לכן בפתק הוא מתייחס ויורד גם לאלו שנמצאים עמוק עמוק למטה, מימלא זו ירידה גדולה וקשה (לא רק ירידה כמו של ר' ישראל סבא). ובאמת, אפילו לאנשים כמונו, שלפעמים חושבים את עצמם שמונחים במקום די גבוהה... בכל אופן ביחס למקום בו נמצא הצדיק, ירידתו אלינו היא קשה מאוד. (ר' ישראל דב אודסר, מקבל הפתק, היה בדרגות גבוהות ונוראות, אפילו שהוא היה מאוד צעיר, שהרי הוא הרגיש נפילה קשה עד כדי חולי בגלל שאכל בתענית... ויש אפילו שטוענים שלא היה מדובר שאכל בתענית של חובה [תענית י"ז בתמוז], אלא שאכל בתענית שהוא קבע לעצמו – שלא לאכול אחרי הצות לילה עד אחרי תפילת שחרית, וכך הוא נהג שנים עד שבלי ל"ז בתמוז הוא אכל אחרי הצות וזו הייתה נפילתו... והנה גם בשביל לרומם צדיק כזה קדוש, בשביל רבנו זו הייתה ירידה קשה לרדת אליו...)

איך הצדיק מעלה את האדם? איך הוא מפיץ את עצמו?

הצדיק מגדיל את המוח של הבאים אליו, מראה להם את המיוחדות שלהם, מגלה להם את כוחם (מאיר להם כל מיני חיזוקים). - "תלמידי היקר", "נהנתי מאוד מעבודתך" "ועליך אמרתי האש שלי תוקד עד ביאת המשיח" "חזק ואמץ בעבודתך"

אפשר ללמוד כל מיני לשונות נפלאות כדי לחזק את עצמנו ואת האחרים - "תלמידי" "היקר" "נהנתי מאוד" "ועליך אמרתי וכו'" "חזק ואמץ בעבודתך".

כנ"ל, זו ירידה, ועל ידי הירידה הזו, אחרי שהוא מגדיל את המוח של האדם, זוכה אף הוא לעליה ומגדיל את מוחו. ולכן מיד רואים, אחרי שהצדיק מעודד ומרים, באה העליה שלו: "נ" ואחר כך "נח" ואחר כך "נחמ" ואחר כך "נחמן מאומן".

מיד רבנו מגלה את הסוד הזה בפתק, היינו את הסוד איך שהוא זוכה לעלות ולהגדיל את מוחו: "ובזה אנלה לך סוד והוא" הינו כנ"ל, את הסוד להגדלת המוחין עד לשלמות הדעת: "מלא וגדיש מקו לקו" רמז לתורה ק"ו - זו שלמדנו, המדברת על הסוד הזה של הגדלת המוחין.

והסוד הוא: ההפצה! - "פצפי-ה" אותיות הפצה"ה, ואותיו"ת פה צדי"ק (האות צ' נקראת צדי"ק). שבשביל להגדיל את המוח של אחרים בהפצה ולהגיע להגדלת המוח של עצמו, צריך להיות הפה של הצדיק, דהיינו להפיץ חיזוקים ודיבורים של הצדיק שהם מגדילים את המוח.

השם הקדוש הזה (פצפי-ה) הוא שם של המלאך הממונה על תקיעת השופר, שזה תוכחה של הצדיק, (עיין בתורה ז' תניא) שהשופר זה התוכחה של הצדיק שזו תוכחה של רחמנות, דהיינו חיזוקים והגדלת המוח.

"ובחזוק העבודה תבינהו" שככל שתתחזק בהפצה והגדלת המוחות של אחרים כך תגיע להגדלת מוחך ותבין... דהיינו שתגיע לשלמות הדעת שאין למעלה ממנה, תשוה את דעתך לדעת השם.

זה למעשה הגאולה של עצמך - "וסמן י"ז בתמוז יאמרו שאיך מתענה" שהרי על ידי הגדלת המוח ממתק את כל הדינים (דינים זו בחינה של תענית) וממשיך רחמים וחסדים, שזה סוף לתעניות כלומר סוף לדינים, הגאולה הפרטית שלך.

עוד רמזים בפתק הקשורים לחיבור זה

* "תלמידי היקר" - הצדיק מפיץ את עצמו ועושה לו תלמידים, ואז הוא רוצה שיפיצו אותו, לכן הוא ממשיך: "חוק ואמין בעבודתך".

* "תלמידי היקר" - הצדיק נמצא בעולמות העליונים והשאיר אותנו - התלמידים - שנהיה הדעת שלו, רק על ידיו הוא נקרא חי בעולם.

* "חוק ואמין בעבודתך" מאחר ובעבודת ההפצה יש המון עליות, לכן צפויות מספר ירידות. לכן מספר פעמים רבנו כותב בפתק, את עניין ההתחזקות, שלא ליפול בדעתו מכל הירידות שיעברו עליו. כי הכל הם

סימן למהלכי עליות גבוהות שקדמו לירידות, לכן בשעת הירידות יש רק להתחזק ולהמשיך הלאה.

* "תלמידי היקר" בתורה ז' תנינא (הבאנו אותה בפרק 13) רבי נחמן מבאר את הצורך שהאדם ישאיר בעולם תלמידים שיאירו את דעתו בעולם השפל, שזה עיקר תענוג ושעשוע של השם יתברך, כשעולה עבודה מעולם שפל זה.

ר' ישראל הינו תלמידו היקר של רבי נחמן, לכן הוא ירד אליו מהעולם העליון שבו הוא נמצא, וגילה לו שהוא "תלמידי יקר" שגורם שעשועים למעלה על ידי שמאיר את דעתו של רבנו בעולם השפל - "נהנתי מאוד מעבודתך". ורבי נחמן חפץ מאוד שדעתו תמשיך להאיר בעולם שימשיכו לעלות עבודות מהעולם השפל לכן חזקו ואמצו "חזק ואמץ בעבודתך".

רבי נחמן בתורה ז' הנ"ל, מגלה שהוא מאוד חפץ שנהיה תלמידו, שנגלה את אורו בעולם השפל, ולכן, מחמת גודל הבלבולים הנוראים שמתרוצצים בעולם שפל זה, שיש כל מיני אשר מציגים את כצדיקי הדור וממשיכי דרכו של רבנו, ואדם שירצה לעשות רצון רבנו להאיר את אורו, אם חלילה יתפס ברשתם המסוכנת, לא זו בלבד שחבל עליו... הרי שהוא לא נחשב "תלמיד", כי הוא לא תלמיד של התלמיד...

רבנו חפץ בתלמידים, שלא יהיו רק מעריצים או מטופלים... הוא צריך תלמידים שיאירו את אורו! ולכן הוא מגלה לנו בפתק שהוריד משמים, מי הוא תלמידו היקר, שממנו נלמד להיות תלמידים הגונים!

ירידת רבנו לעולם, על ידי הפתק, הזה מוכרחת הייתה כאמור, לא רק בשביל לנופף לנו לשלום, אלא בשביל לעשות אותנו תלמידים, על ידי שהוא מגלה לנו מי התלמיד שלו. דבר זה מכריח אותנו (אם ברצוננו להיות תלמידים) לדבוק בתלמיד היקר הזה, ולשאוב ממנו את הכוחות לרדת לדרי מטה לחבר עליונים בתחתונים לעשות עוד תלמידים שיעשו עוד תלמידים.

תפילה למפיץ

הרוצה להתפלל על כל מה שלמדנו בספרון, יכול לפתוח ספר "ליקוטי תפילות" בתפילות הקשורות לתורות שהעתיקנו. אנו העדפנו להעתיק את התפילה השייכת לתורה נ"ט, מכמה טעמים, וגם כדי שנלמד מתפילה זו עוד כמה נקודות חשובות שלא הוזכרו.

אשרי שומרי משפט עשה צדקה בכל עת צדק ומשפט מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניך רבוננו של עולם מלא רחמים, אוהב משפט זכני ברחמיך הרבים למשפט דקדושה, שאזכה לשפוט עצמי בכל עת על כל הדברים אשר אני עושה, ולחשב דרכי ולישב דעתי היטב בכל יום ויום, להישפט בעצמי הן על העבר הן על העתיד, עד שאזכה להוציא משפטי לאור, לברר לי דרך ישרה שאלך בה, באופן שאזכה לעשות רצונך ולשמור חוקיך ומשפטיך באמת, ולא איגע לריק ולא אלד לבהלה, ולא אטה מן המשפט האמת והישר, ולא אטעה את עצמי חס ושלום, רק אזכה לשפט ולדון את כל עסקי ומעשי באמת לאמתו, למען אזכה לשוב אליך באמת כרצונך הטוב "כמשפטיך חייני ואשמרה עדות פיך".

חוס וחמול עלי בחסדיך העצומים, ותזכני שיהיה יצר הטוב שופטי ואזכה להתבודד בכל יום ולהסתכל על עצמי היטב היטב, ולרחם עלי ולהשפט בעצמי על כל המעשים אשר עשיתי מעודי עד היום הזה, ולחשוב עצות ותחבולות, איך למלט נפשי מני שחת, ולקבל עלי קבלה חזקה בלב שלם באמת לשמור מצותיך וחוקיך ומשפטיך תמיד, עד שיתלהב לבי בהתלהבות גדול וחזק מאוד אליך באמת כרצונך הטוב, עד שאזכה על-ידי התלהבות הלב לכלות ולשרוף ולבער כל הרע שנאחז בי, הן הרע שנאחז בי על ידי מעשי הרעים, הן הרע שנאחז בי על ידי אחרים, שאני עוסק לדבר עמהם ביראת שמים לקרבם לעבודתך, כאשר גזרת עלינו על ידי חכמיך הקדושים, שכל אחד מישראל מחויב להשתדל לקרב בני אדם לעבודתך, כי כל ישראל ערבים זה בזה.

אבל אתה יודע רבוי המניעות שיש על זה, וגודל התגרות הרע שמתגרה בזה האיש העוסק לקרב רחוקים לעבודתך, כי הרע של אלו האנשים רוצה להתאחו בלב המקרבם חס ושלום, להטות לבבו חס ושלום מהשם יתברך.

על כן באתי לפניך להפיל תחנתי מול קדושתך, שתרחם עלינו ברחמיך הרבים ותחמול עלינו בחמלתך הגדולה, ותשפיע עלינו חכמה ובינה ודעת דקדושה, וימשך עלינו מעיין החכמה היוצא מבית יהוה, ותוכנו למשפט דקדושה, ולכלכל דברינו במשפט, עד שיתעורר אש המשפט וישרף כל הרע של כל הרחוקים המתקרבים לעבודתך על ידנו ויהיה לנו כח להחזיר אנשים רבים בתשובה שלמה לפניך ולקרב נפשות רבות לעבודתך באמת ולבנות מהם היכל הקדש, לגדל ולרומם ולנשא ולהעלות כבודך הגדול על ידם, כי זה עיקר כבודך כשהרחוקים מתקרבים לעבודתך, כמו שכתוב: "רם על כל גוים יהוה על השמים כבודו" ולא יזיק לנו הרע שלהם כלל, רק נזכה להכניע ולשרוף ולבער הרע מלבבנו על-ידי אש המשפט דקדושה, ויתלהב הלב בהתלהבות גדול וישב על כסא המשפט, ויהיה נשרף כל הרע לגמרי, ולא יהיה שום כח להרע והקליפות להתאחו חס ושלום, לא בלבבנו ולא בלב הנפשות המתקרבים לעבודתך, ורוצים לשוב בתשובה שלמה לפניך.

ונזכה שיתעורר כל העולם כלו לעבודתך באמת, ויעשו כלם אגודה אחת לעשות רצונך בלב שלם, וישמעו רחוקים ויבואו ויכירו כח מלכותך, ויקים מקרא שכתוב: "והיה (כל) הנשאר בציון והגותר בירושלים, קדוש יאמר לו, כל הכתוב לחיים בירושלים" ויתבטל הרע לגמרי ותשיב שופמינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה, ותמלוך אתה יהוה לבדך בחסד וברחמים בצדק ובמשפט ויקים מקרא שכתוב: "ויהוה לעולם ישב, כונן למשפט כסאו" ותבטל כל הקליפות וכל הסמריץ אחרנין מן העולם.

ותזכנו לקדושת שבת בשלמות ועל-ידי-זה תתן לנו יד ושם בביתך ובחומותיך, כמו שכתוב: "ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם, טוב מבנים ומבנות, שם עולם אתן לו, אשר לא יכרת" ותזכנו להעמיד תלמידים הרבה, ותתן לנו חכמה ושכל דקדושה, שנוכה לידע איך לדבר עם כל אחד ואחד, ולכלכל דברנו במשפט, באופן שלא יזיקו להם דברינו, רק יעוררו אותם לשמך ולעבודתך באמת, וימו לבכם אליך וישבו כלם בתשובה שלמה לפניך, כרצונך הטוב.

ותזכנו לשם טוב, ותגדיל שמנו עד עולם, ותרחם עלינו ותשמור אותנו תמיד מעון הכעס ולא אכעוס על שום דבר ולא על שום אדם לעולם ולא אמרוף נפשי באפי חס ושלום, ולא יהיה בידי אל זר ולא אשתחווה לאל נכר, שזה נאמר על הכועס שהוא כעובד עבודה זרה, ותשמרני מן הכעס ומן הרוגז ומן הקפדנות בתכלית השמירה, ותמחול ותסלח לי ותכפר לי על כל מה שפגמתי נגדך על-ידי עון הכעס מנעורי עד היום הזה, כי אתה יודע שמדה רעה זאת נתאחזה בנו מנעורינו עד אשר אבדנו על ידה מה שאבדנו.

חוס וחמול עלי והטיבה עמדי בטובך הגדול וזכני להיות טוב לכול, ולאחוז במדותיך הקדושות, אשר אתה חנון ורחום ארך אפים ורב חסד וטוב ומטיב לכול, ואהיה נשמר מכל מיני כעס וקפדות שלא יעלו ולא יבואו ולא יגיעו ללבבי כלל, ותשפיע עלינו שפע העשירות דקדושה ויתגדל שמנו ונפשנו על ידי זה, עד שיתאוו נפשות רבים להכלל בנפשנו, ויתקרבו אליך באמת על ידי זה, ותגדיל השם והנפש דקדושה עד עולם ויקים מקרא שכתוב: "לשמך ולזכרך תאות נפש"

ותשמרנו ברחמיך מהרשעים שאסור לקרבם תחת כנפי עבודתך, אשר הם יכולים להוריד חס ושלום את המקרבם ממדרגתו, ולא נעסוק עמהם לקרבם כלל, כי אתה יודע כי אין בנו דעת לידע את מי לבחור

ולקרב ואת מי לרחק, רק עליך לבד אנו סומכים ונשענים כחסדך עשה עמנו, וכרצונך נעשה.

אבי שבשמים, מלא משאלותי ברחמים, וזכני למשפט דקדושה, לשפוט עצמי בכל עת כרצונך הטוב, עד שיתעורר אש המשפט, וישרוף כל הרע הנאחז בי, ואזכה להיות כולו טוב באמת, ותעזרני לקרב נפשות רבים אליך, ולגדל כבודך תמיד, ויגדל שמך עד עולם ואזכה שיהיה לי חלק טוב בהיכל הקודש הנבנה על-ידי עושי רצונך, המקרבים רחוקים לעבודתך באמת, ותבנה עירך ירושלים במהרה בימינו תבנה ותכונן בגשמיות וברוחניות עיר הקדש "קריה נאמנה מלאתי משפט", ותבער ותשרוף ותכלה ותבטל כל הרע והטומאה מן העולם ויקום מהרה מקרא שכתוב: "בעת ההיא יקראו לירושלים כסא יהוה, ונקוו אליה כל הגוים לשם יהוה לירושלים, ולא ילכו עוד אחרי שרירות לבם הרע" ונאמר: "ציון במשפט תפדה, ושביה בצדקה" ונזכה לשוב אליך באמת ולהחזיר אחרים בתשובה ולא יזיק לנו לעבודתנו כלל העסק שנעסוק לקרב רחוקים לעבודתך באמת, כי אתה יודע כי בונתנו בזה לטובה, למען שמך לבד באמת.

חום וחמול ורחם עלי, והכן צעדי ומעגלי לעשות רצונך בלבב שלם, "תמוך אשורי במעגלותיך בל נמוטו פעמי, נפשי ישובב, ינחני במעגלי צדק למען שמו. יהי חסדך יהוה עלינו, כאשר יחלנו לך. יהי יהוה אלהינו עמנו, כאשר היה עם אבותינו, אל יעזבנו ואל ימשנו להטות לבבינו אליו ללכת בכל דרכיו ולשמור מצותיו וחוקיו ומשפטיו אשר ציוה את אבותינו ויהיו דברי אלה אשר התחננתי לפני יהוה קרובים אל יהוה אלהינו יומם ולילה לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו, למען דעת כל עמי הארץ כי יהוה הוא האלהים אין עוד"

ברוך השם לעולם, אמן ואמן.